

Figura 33. Prezența speciei *Vicia pannonica* în sit.

***Lathyrus nissolia* L.**

Specie destul de rară la nivel regional. Specia a fost găsită în mai multe locuri în vecinătatea localității Dinaș. Este rară. Efectivul populațiilor se estimează a fi de câteva sute de exemplare (Figura 34-35.).

Figura 34. *Lathyrus nissolia* (Dinaș, 21.05.2014. Fotografie: Csathó András István).

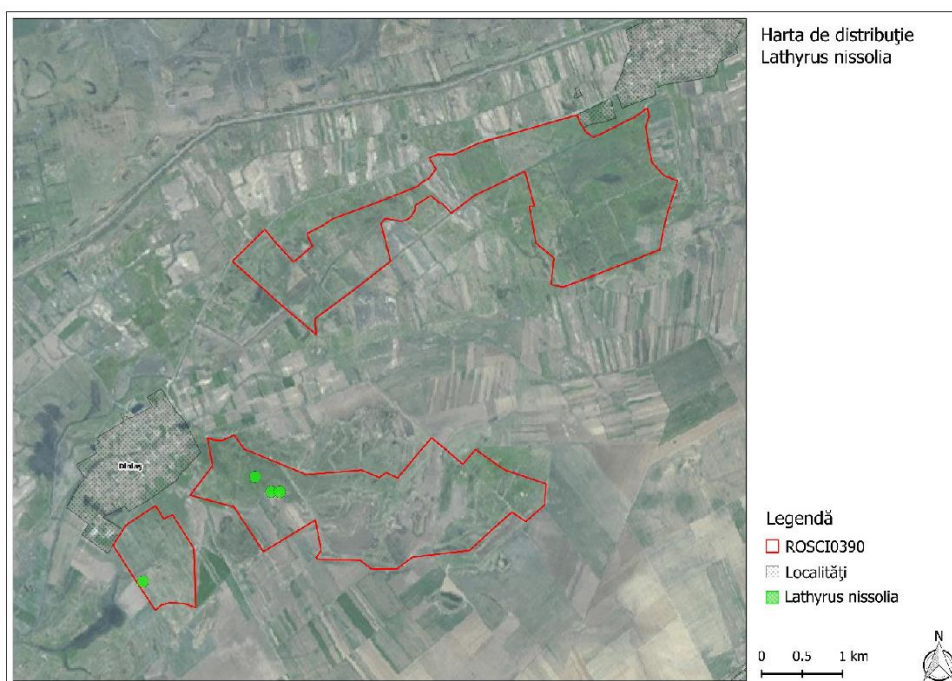

Figura 35. Prezența speciei *Lathyrus nissolia* în sit.

APIACEAE

***Bupleurum tenuissimum* L.**

Specie caracteristică habitatului „pajiști și mlaștini sărăturate panonice și ponto-sarmatice” (Cod Natura 2000: 1530). Este comună în sit.

***Oenanthe silaifolia* M. B.**

Specie caracteristică habitatului „pajiști și mlaștini sărăturate panonice și ponto-sarmatice” (Cod Natura 2000: 1530). Este sporadică în sit, apare mai ales în locurile mai joase, în canale.

***Peucedanum officinale* L.**

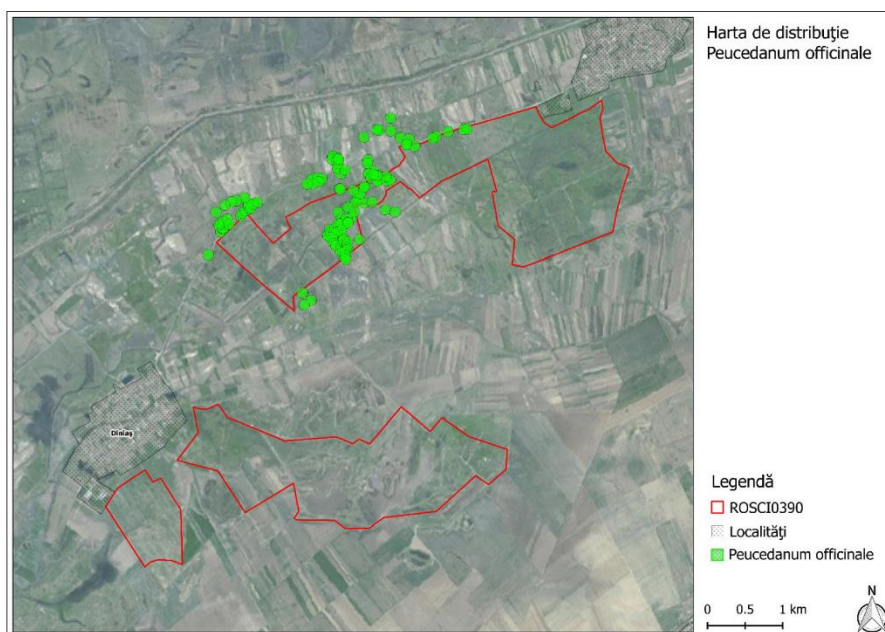
La nivel regional este specie caracteristică habitatului „pajiști și mlaștini sărăturate panonice și ponto-sarmatice” (Cod Natura 2000: 1530). Apare mai ales în asociația *Peucedano-Asteretum sedifolii* deosebit de valoroasă din punct de vedere al conservării (Figura 36.). Valoarea sa este accentuată de faptul că larvele fluturului *Gortyna borelii* (specie de interes comunitar) se hrănesc doar pe această specie.

Una dintre valorile cele mai de preț ale sitului Natura 2000 „ROSCI0390 Sărăturile Dinaș” constituie populația imensă de *Peucedanum officinale*. Cenozele cele mai mari apar în vecinătatea localității Sânmihaiu Român, în partea de vest a acestei subunități (Figura 37.). Specia apare

în mai multe locații, unele cenoze fiind de dimensiuni considerabile. Efectivul în sit se consideră a fi de ordinul milioanei de exemplare. Aceasta este una dintre cele mai mari populații ale speciei din Banat.

Figura 36. Populație de *Peucedanum officinale* în floare(Sânmihaiu Român, 27.08.2015. Fotografie: Csathó András István).

Figura 37. Prezența speciei *Peucedanum officinale* în sit.

***Peucedanum alsaticum* L.**

Specie valoroasă la nivel regional.

Apare sporadic, este mult mai rară în sit, decât specia anterioară (Figura 38.).

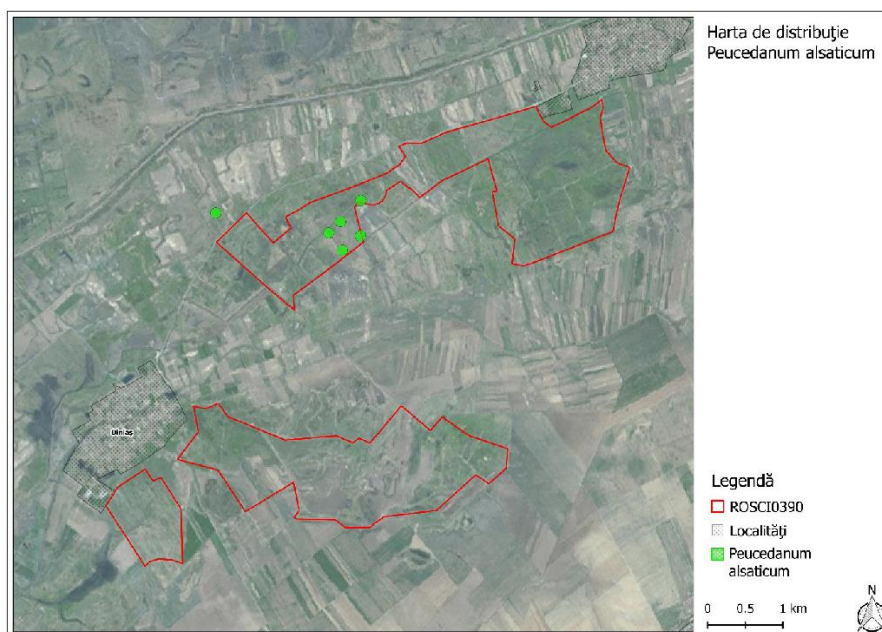

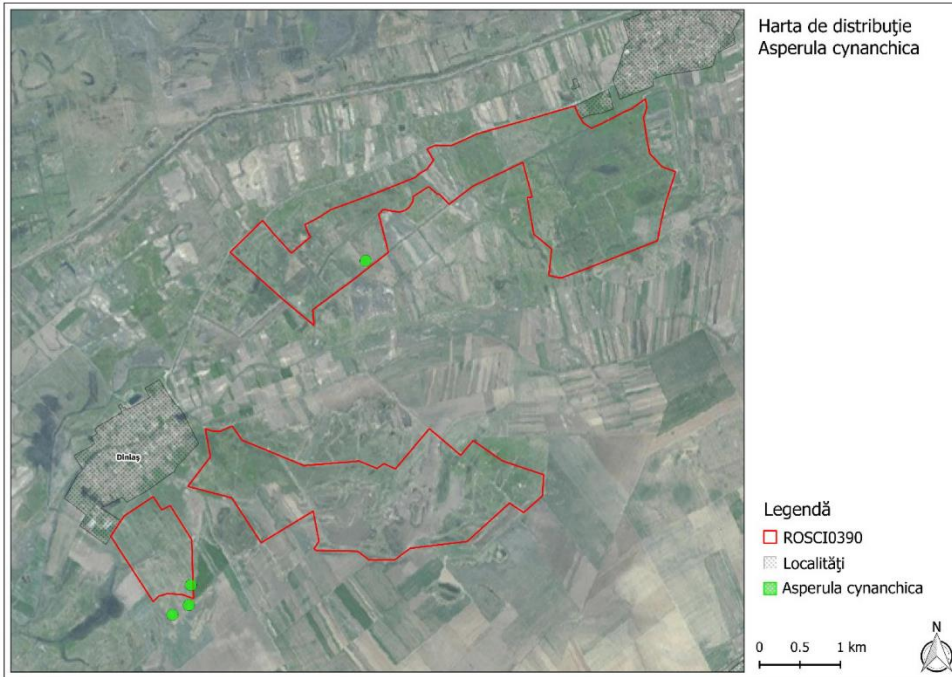
Figura 38. Prezența speciei *Peucedanum alsaticum* în sit.

RUBIACEAE

***Asperula cynanchica* L.**

Specia apare la nivel regional cel mai des în rămășițele habitatului „pajiști ponto-panonice de loess” (Cod Natura 2000: 6250). Specie valoroasă, care a devenit rară în zonele de câmpie.

În sit apare mai ales pe ridicăturile deasupra sărăturilor. Este rară. Apare mai ales în rămășițele habitatului „pajiști ponto-panonice de loess” (Cod Natura 2000: 6250), de cele mai multe ori pe suprafețe mici, degradate (Figura 39.).

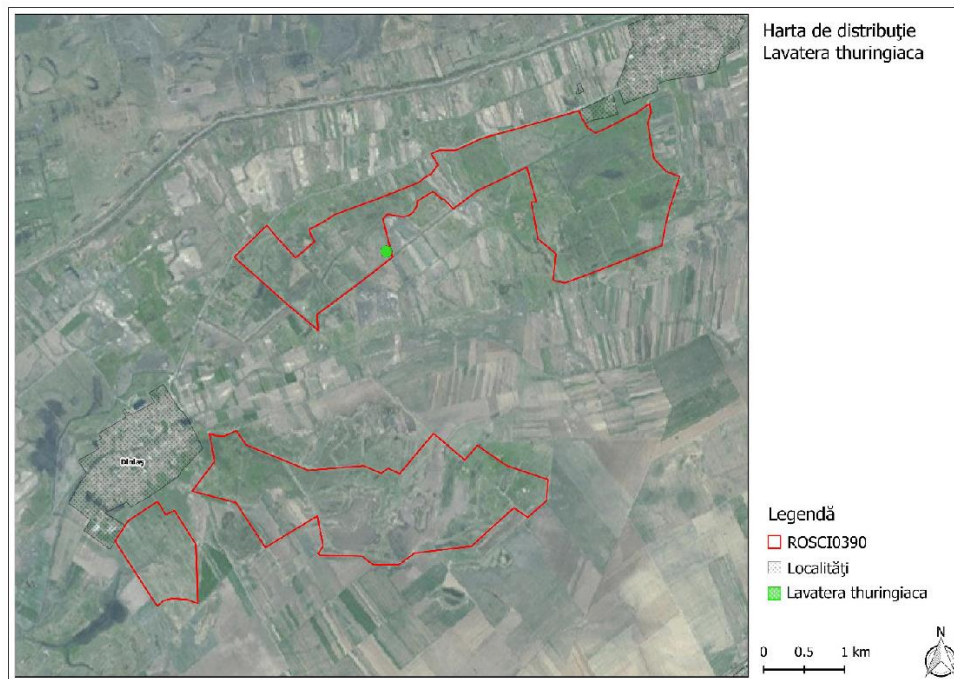
Figura 39. Prezența speciei *Asperula cynanchica* în sit.

MALVACEAE

***Lavatera thuringiaca* L.**

Specia apare la nivel regional cel mai des legată de habitatul „pajiști ponto-panonice de loess” (Cod Natura 2000: 6250).

Este rară în sit, apare ocazional. Apare cu maxim câteva zeci de exemplare, pe ridicăturile deasupra sărăturilor (Figura 40.).

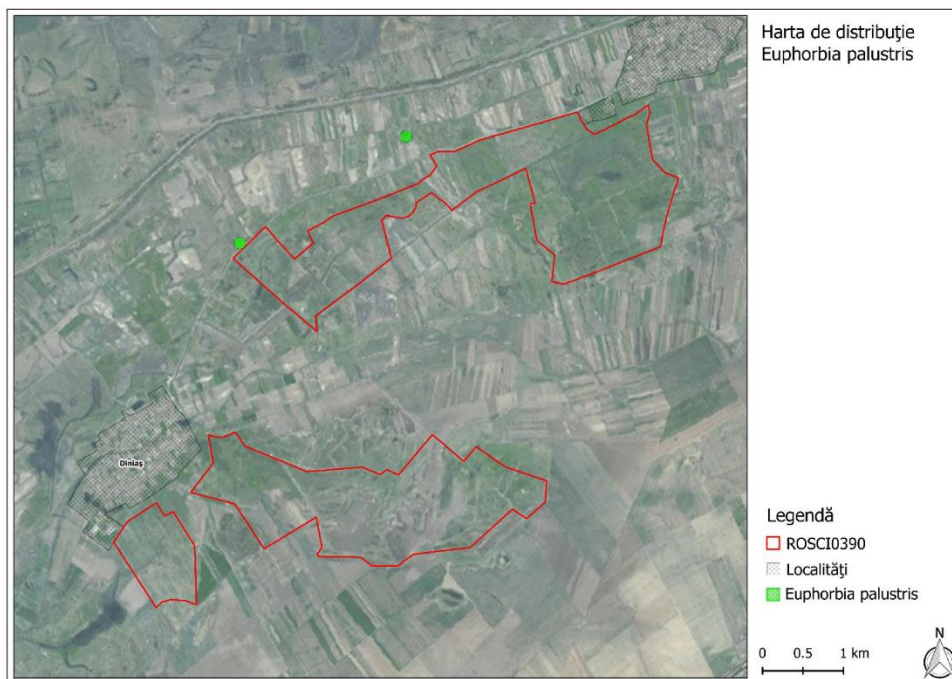
Figura 40. Prezența speciei *Lavatera thuringiaca* în sit.

EUPHORBIACEAE

***Euphorbia palustris* L.**

Specie destul de rară la nivel regional.

Rară în sit. Apare mai ales în zonele mai adânci, în mlaștini (Figura 41.).

Figura 41. Prezența speciei *Euphorbia palustris* în sit.

ASCLEPIADACEAE

***Vincetoxicum hirundinaria* Medik.**

Syn.: *Vincetoxicum officinale* Moench

Specie rară, valoroasă la nivel regional, adesea legată de habitatul „pajiști ponto-panonice de loess” (Cod Natura 2000: 6250).

Foarte rară în sit, apare ocazional (Figura 42.).

Figura 42. *Vincetoxicum hirundinaria* (Sânmihaiu Român, 29.08.2015. Fotografie: Csathó András István).

LAMIACEAE

***Teucrium scordium* L.**

Rară la nivel regional, specie legată de habitatul „pajiști și mlaștini sărăturate panonice și ponto-sarmatice” (Cod Natura 2000: 1530).

Este rară în sit, exemplarele speciei le-am identificat mai ales în canale.

Prunella laciniata (L.) Nath.

Specie deosebit de rară, valoroasă la nivel regional. Apariția sa este legată de habitatul „pașiști ponto-panonice de loess” (Cod Natura 6250).

Este deosebit de rară pe teritoriul studiat, apare ocazional. Exemplarele speciei au fost identificate lângă localitatea Dinaș, în afara sitului Natura 2000. Propunem extinderea sitului în așa fel încât populația respectivă să fie introdusă în interiorul sitului (Figura 43.).

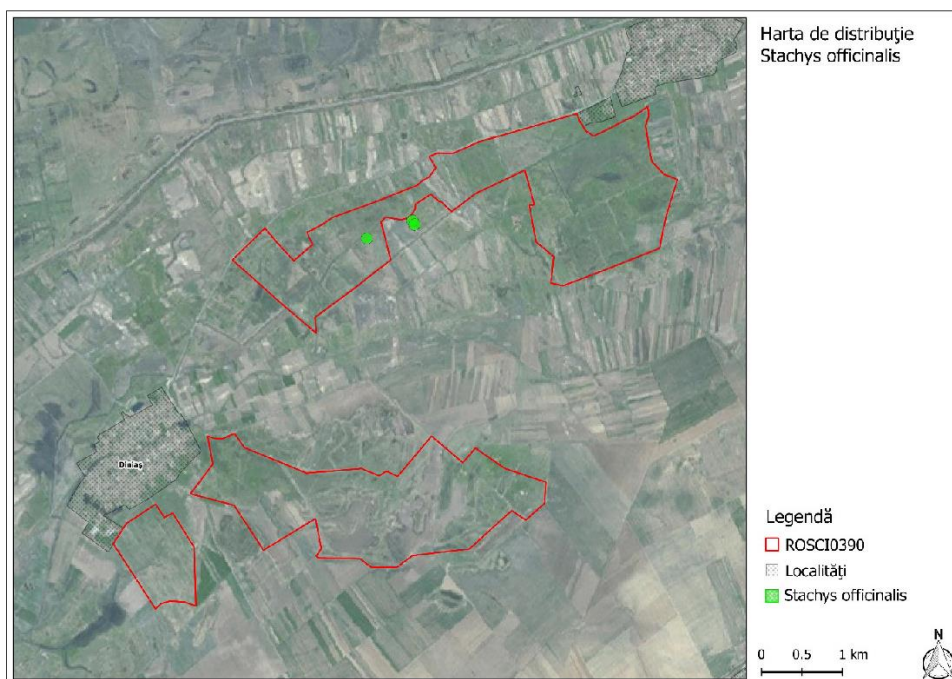

Figura 43. *Prunella laciniata*. (Dinaș, 12.10.2014. Fotografie: Csathó András István).

***Stachys officinalis* (L.) Trev.**

Syn.: *Betonica officinalis* L.

Specie valoroasă, rară la nivel regional. Apare sporadic în sit (Figura 44.).

Figura 44. Prezența speciei *Stachys officinalis* în sit.

***Salvia nemorosa* L.**

Apare la nivel regional mai ales legat de habitatul „pajiști ponto-panonice de loess” (Cod Natura 2000: 6250), în special în asociația *Salvia nemorosae-Festucetum rupicola*.

Apare mai ales pe ridicăturile deasupra sărăturilor. De aceea este mai frecvent pe marginile sitului. Este sporadică, formează cenoze cu calități variate ale pajiștilor ponto-panonice de loess (Figura 45-46.).

Figura 45. *Salvia nemorosa* (Diniaș, 12.10.2014. Fotografie: Csathó András István).

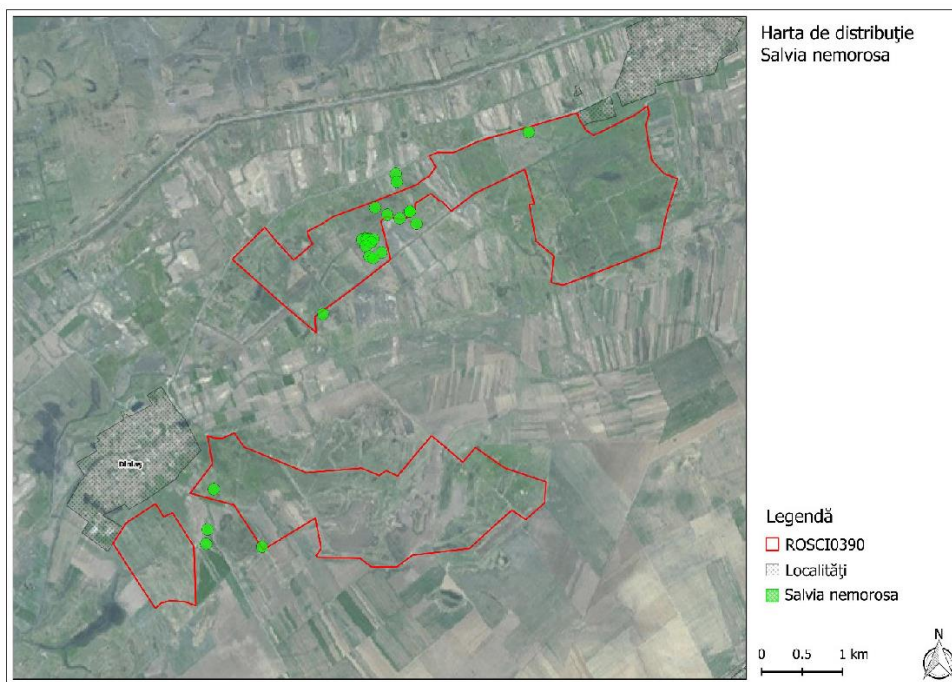

Figura 46. Prezența speciei *Salvia nemorosa* în sit.

***Thymus pannonicus* All.**

La nivel regional specia este caracteristică habitatului „pajiști ponto-panonice de loess” (Cod Natura 2000: 6250).

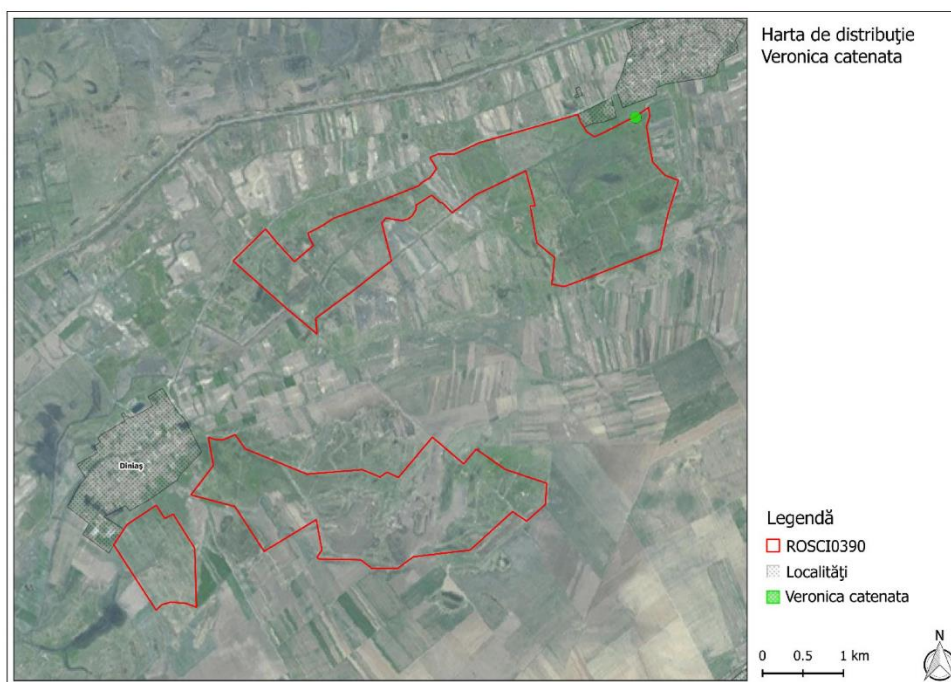
Apare în sit pe ridicăturile deasupra sărăturilor, rar chiar cu populații cu efectiv mare. Se pare că rezistă chiar la un pășunat mai intens cu ovine.

SCROPHULARIACEAE

***Veronica catenata* Pennell**

Specie de mlaștină rară la nivel regional. Apare în cartea roșie a plantelor vasculare din România (categoria LR) (DIHORU – NEGREAN 2009), dar nu apare amintită din județul Timiș.

Exemplarele speciei le-am identificat într-un canal din vecinătatea localității Sânmihaiu Român. Specie nouă pentru județul Timiș (Figura 47.).

Figura 47. Prezența speciei *Veronica catenata* în sit.

***Pseudolysimachion orchideum* (Crantz) Wraber**

Syn.: *Veronica orchidea* Crantz; *Pseudolysimachion spicatum* (L.) Opiz subsp. *orchideum* (Crantz) T. Wrab. (syn.:)

Specie rară la nivel regional, apare în asociația *Peucedano-Asteretum sedifolii* (habitatul „pa-jiști și mlaștini sărăturate panonice și ponto-sarmatice” (Cod Natura 2000: 1530).

Apare sporadic în sit, cel mai adesea în asociația *Peucedano-Asteretum sedifolii* (Figura 47-48.).

Figura 48. *Pseudolysimachion orchideum* (Sânmihaiu Român, 26.08.2015. Fotografie: Csathó András István).

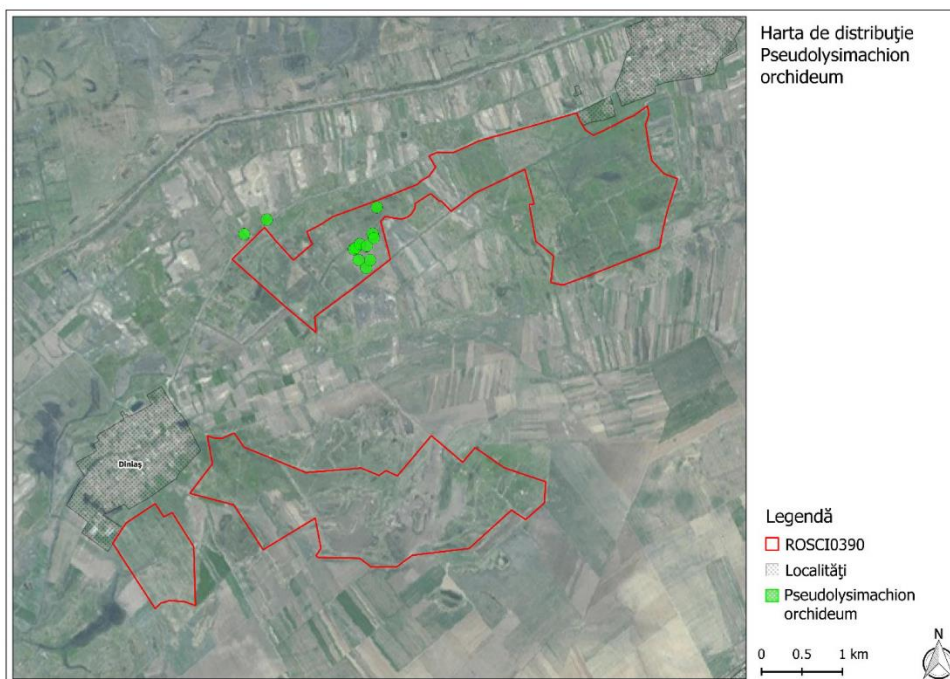

Figura 49. Prezența speciei *Pseudolysimachion orchideum* în sit.

***Rhinanthus rumelicus* Vel.**

Specie cu valoare conservativă ridicată, rară la nivel regional. Este caracteristică habitatului „pajiști ponto-panonice de loess” (Cod Natura 2000: 6250).

Specia a fost găsită în vecinătatea localității Sânmihaiu Român. Este sporadică.

LENTIBULARIACEAE

***Utricularia australis* R. Br.**

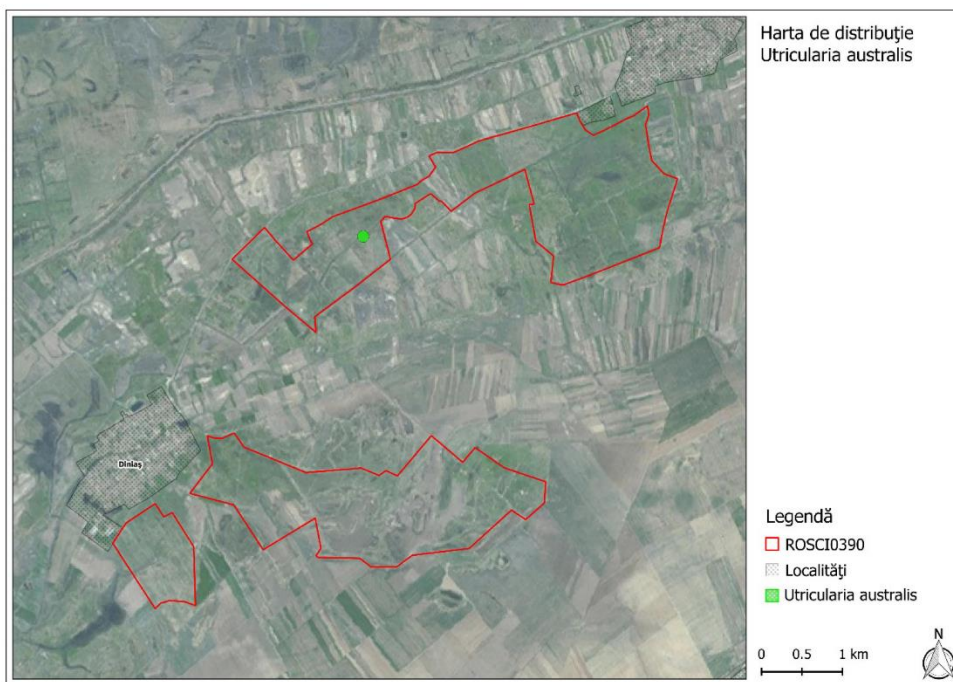
Specie rară la nivel regional.

Apare ocazional, în interiorul sitului am identificat-o într-un singur canal de lângă Sânmihaiu Român (Figura 50-51.).

Figura 50. *Utricularia australis* (Sânmihaiu Român, 17.08.2014. Fotografie: Csathó András István).

Figura 51. Prezența speciei *Utricularia australis* în sit.

PLANTAGINACEAE

***Plantago tenuiflora* Waldst. et Kit.**

Specie caracteristică mai ales asociației *Plantagini tenuiflorae-Pholiurietum pannonicum* („pa-jiști și mlaștini sărăturate panonice și ponto-sarmatice”, Cod Natura 2000: 1530).

Este specia caracteristică adânciturilor sărăturilor, a micilor ape curgătoare sărăturate (Figura 52.).

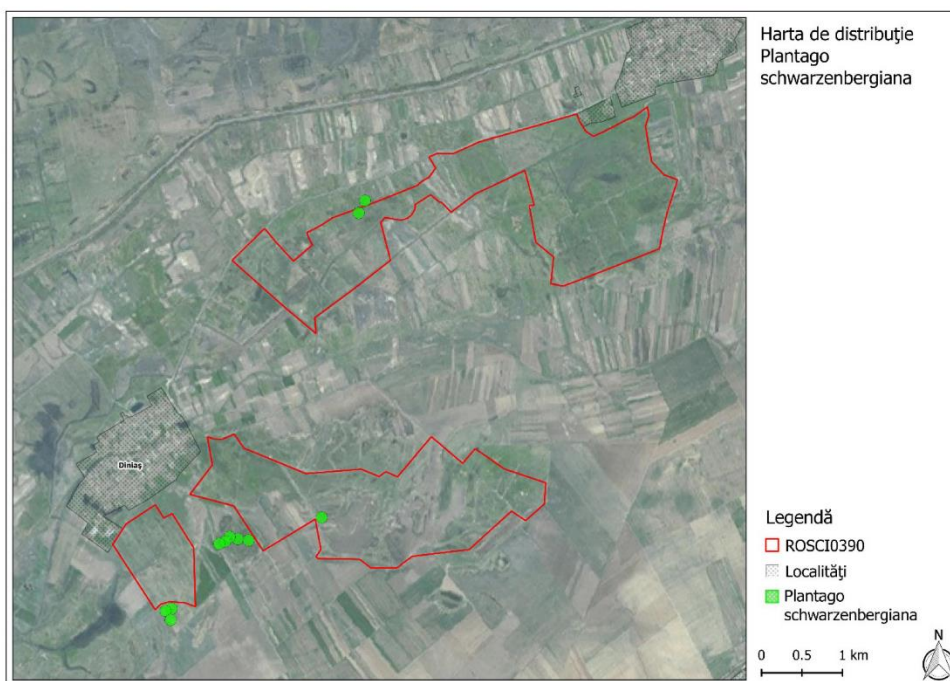

Figura 52. *Plantago tenuiflora* (Diniaș, 21.05.2014. Fotografie: Csathó András István).

***Plantago schwarzenbergiana* Schur**

Specie endemică, cu valoare conservativă ridicată, caracteristică habitatului „pajiști și mlaștini sărăturate panonice și ponto-sarmatice” (Cod Natura 2000: 1530).

Specie cu valoare conservativă deosebit de importantă a sitului. Prezența sa în cadrul sitului este neuniformă. Săparea canalelor de drenaj în zonele joase ale sărăturii au un impact negativ asupra speciei (Figura 53.).

Figura 53. Prezența speciei *Plantago schwarzenbergiana* în sit.

BRASSICACEAE

***Rorippa kernerii* Menyh.**

Syn.: *Rorippa sylvestris* (L.) Besser subsp. *kernerii* (Menyh.) Soó

Specie caracteristică habitatului „pajiști și mlaștini sărăturate panonice și ponto-sarmatice” (Cod Natura 2000: 1530). CIOCĂRLAN (2009) menționează: ” Obs. Deși Flora Europaea 1 (1993) nu menționează subspecia din România, precizăm că există, cel puțin în județul Timiș la Sânmi-haiul Român (Herb. Univ. Șt. Agron. București).”

Specia apare în sit în zonele mai adânci ale sărăturilor. Este sporadică.

ASTERACEAE

***Galatella sedifolia* (L.) Greuter**

Syn.: *Aster sedifolius* L. subsp. *sedifolius*; *Aster punctatus* Waldst. et Kit.

Specie caracteristică a asociației *Peucedano-Asteretum sedifolii* (habitatul „pajiști și mlaștini sărăturate panonice și ponto-sarmatice”, Cod Natura 2000: 1530).

Este sporadic prezentă în sit, cu o abundență mai scăzută decât cea obișnuită în cadrul asociației *Peucedano-Asteretum sedifolii* (Figura 54.).

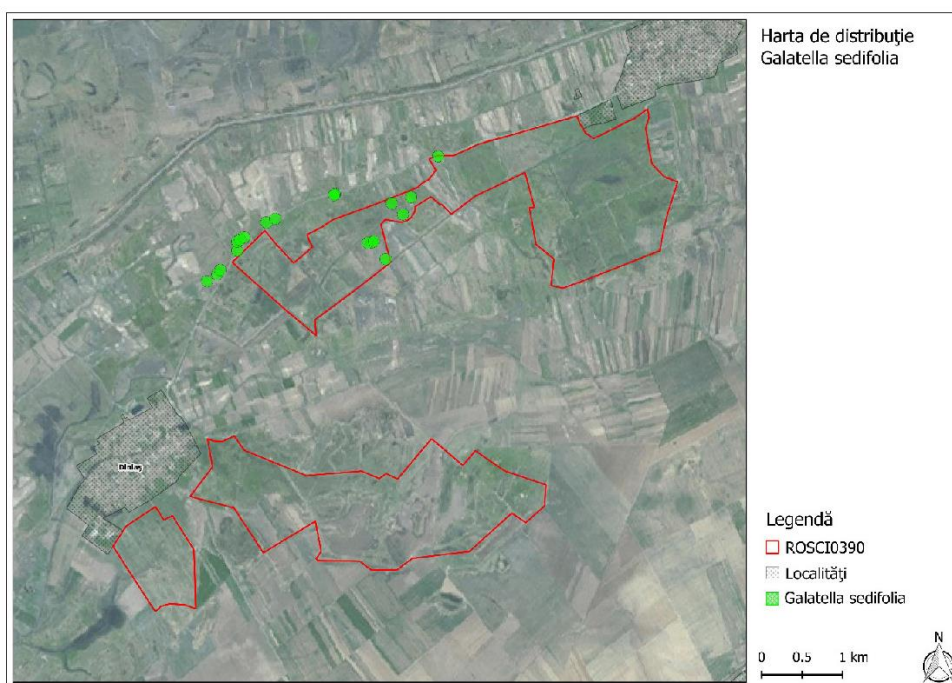

Figura 54. Prezența speciei *Galatella sedifolia* în sit.

***Aster tripolium* L. subsp. *pannonicus* (Jacq.) Soó**

Syn.: *Tripolium pannonicum* (Jacq.) Dobrocz.

Specie caracteristică a habitatului „pajiști și mlaștini sărăturate panonice și ponto-sarmatice” (Cod Natura 2000 1530).

Sporadică în sit.

***Artemisia santonicum* L. (syn.: *Artemisia santonica* L.)**

Una dintre speciile caracteristice, frecvente ale asociației *Artemisia santonici-Festucetum pseudovinae* (habitatul „pajiști și mlaștini sărăturate panonice și ponto-sarmatice” (Cod Natura 2000 1530). Este caracteristică sărăturilor primare.

Pe suprafețe întinse ale teritoriului studiat este comună, dar nu este frecventă pe toată aria sitului. Are populații întinse de exemplu pe subunitatea din sudul localității Dinaș. Efectivul populației se estimează a fi de ordinul milioanei.

***Artemisia pontica* L.**

Specie caracteristică a asociației *Peucedano-Asteretum sedifolii* (habitatul „pajiști și mlaștini sărăturate panonice și ponto-sarmatice”, Cod Natura 2000: 1530).

Prezența sa nu este uniformă în cadrul sitului. Pe partea de vest a subunității aferente localității Sânmihaiu Român are populații însemnate (Figura 55-56.).

Figura 55. *Artemisia pontica* cu *Iris spuria* (Sânmihaiu Român, 27.08.2015. Fotografie: Csathó András István).

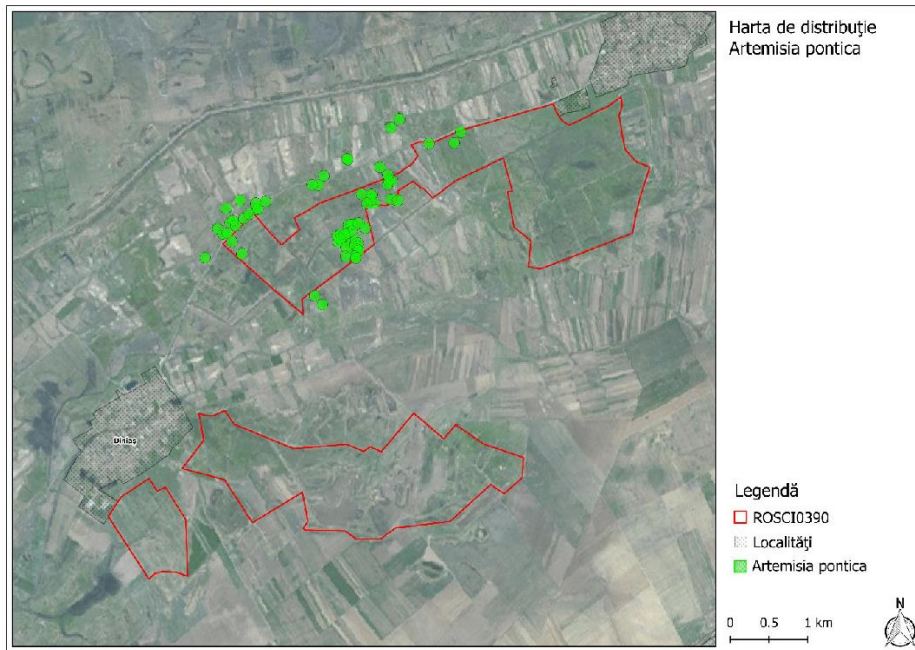
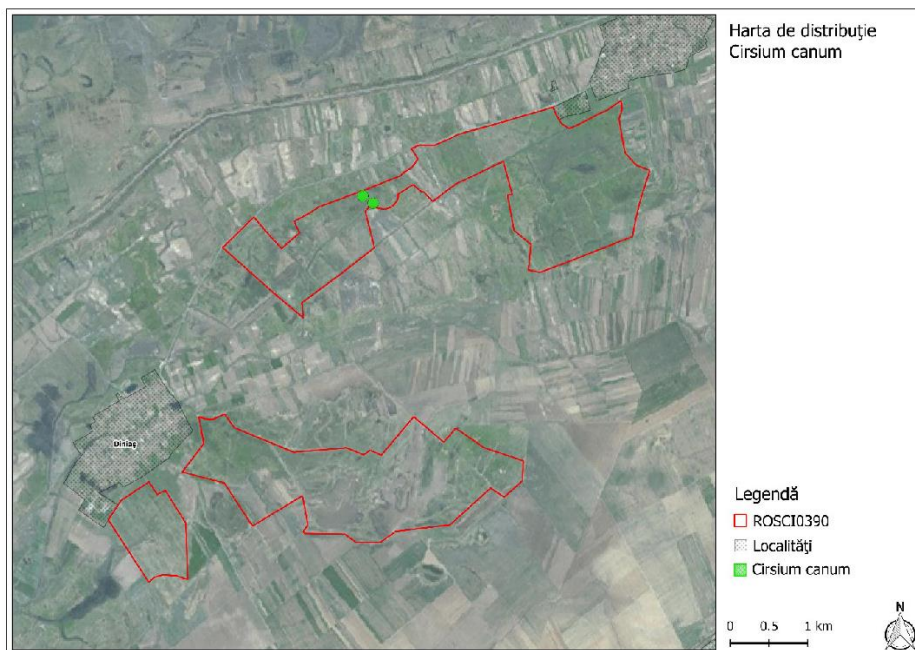

Figura 56. Prezența speciei *Artemisia pontica* în sit.

Cirsium canum (L.) All.

Specie destul de rară la nivel regional. Este caracteristică zonelor umede.
 Rară în sit, exemplarele speciei le-am identificat lângă Sânmihaiu Român (Figura 57).

Figura 57. Prezența speciei *Cirsium canum* în sit.

***Serratula tinctoria* L.**

Specie rară la nivel regional, cu valoare conservativă ridicată. Apare mai ales în cadrul asociației *Peucedano-Asteretum sedifolii* habitatul „pajiști și mlaștini sărăturate panonice și ponto-sarmatice”, Cod Natura 2000: 1530).

Sporadică în cadrul sitului, apare în asociația *Peucedano-Asteretum sedifolii* (Figura 58-59.).

Figura 58. *Serratula tinctoria* (Sânmihaiu Român, 27.08.2015. Fotografie: Csathó András István).

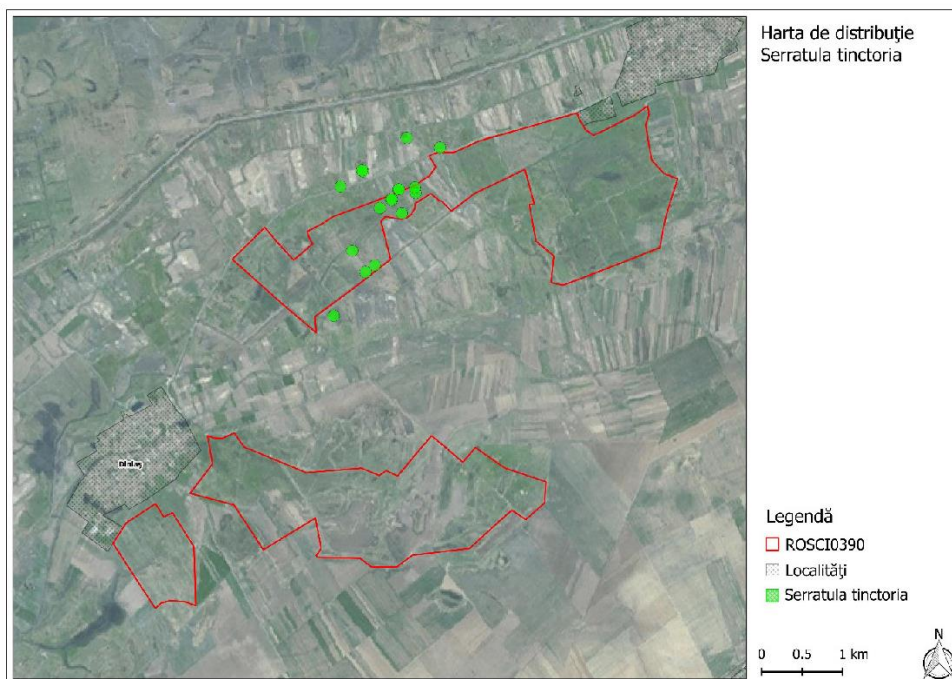

Figura 59. Prezența speciei *Serratula tinctoria* în sit.

***Centaurea solstitialis* L.**

Rară în sit, prezentă lângă Sânmihaiu Român, la marginea drumului spre Diniăș (Figura 60-61.).

Figura 60. *Centaurea solstitialis* (Sânmihaiu Român, 19.10.2014. Fotografie: Csathó András István).

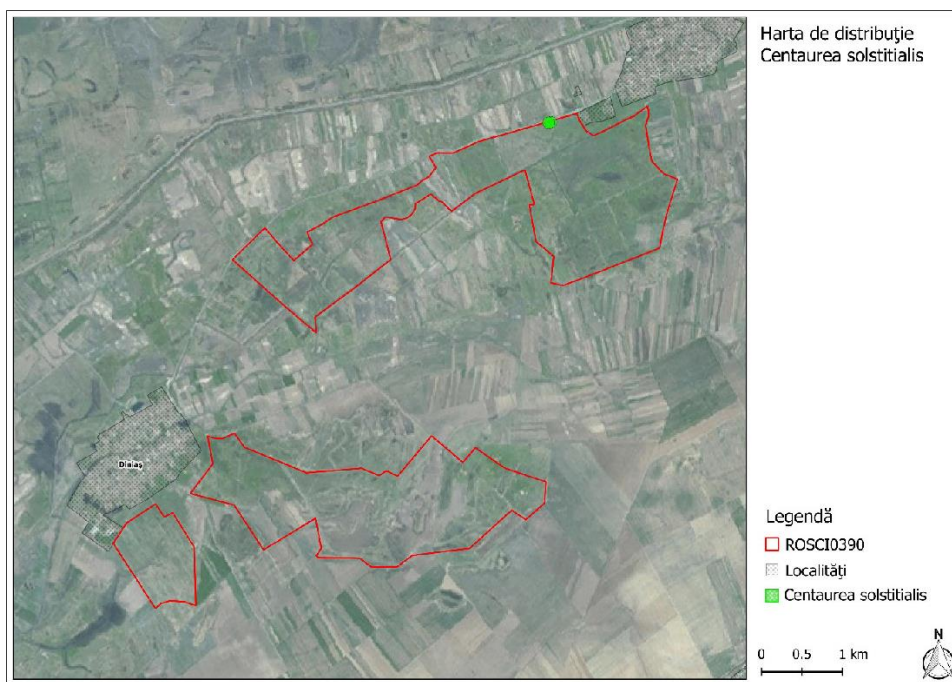

Figura 61. Prezența speciei *Centaurea solstitialis* în sit.

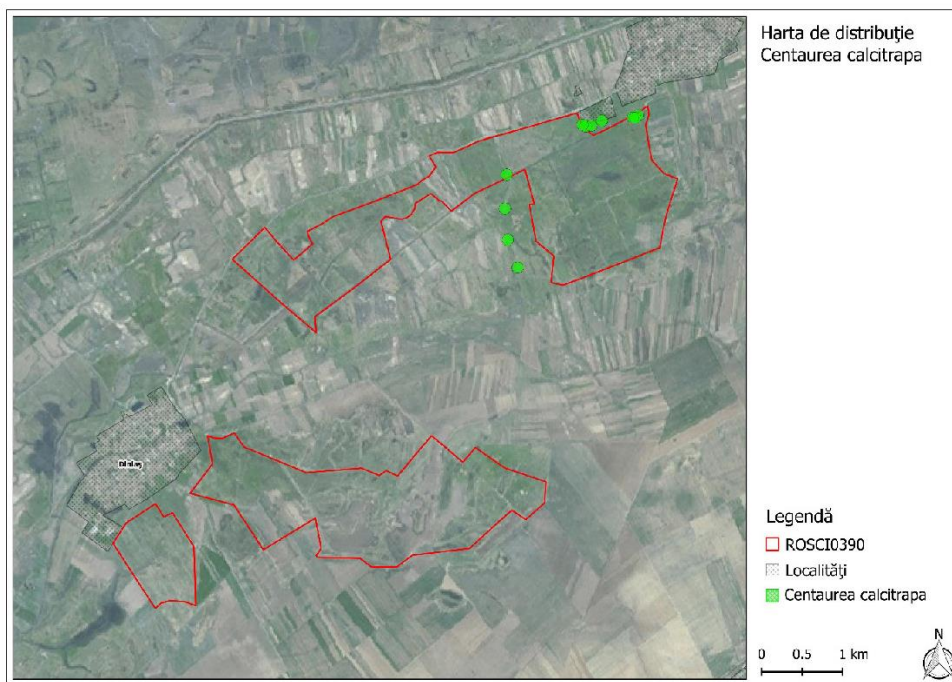
***Centaurea calcitrapa* L.**

Specie caracteristică teritoriilor caracterizate cu suprapășunat.

Prezența sa în sit este legată de marginea localităților și marginea intens călcată a drumurilor. Este destul de rară. Efectivul populațiilor se estimează a fi de câteva sute de exemplare (Figura 62-63.).

Figura 62. *Centaurea calcitrapa* (Sânmihaiu Român, 06.08.2015. Fotografie: Csathó András István).

Figura 63. Prezența speciei *Centaurea calcitrapa* în sit.

***Centaurea scabiosa* L. subsp. *spinulosa* (Rochel) Arcang.**

Syn.: *Centaurea spinulosa* Rochel; *Centaurea apiculata* Ledeb. subsp. *spinulosa* (Rochel)
Dostál

Specie valoroasă la nivel regional, este legată de habitatul „pajiști ponto-panonice de loess” (Cod Natura 2000: 6250).

Rară în sit, în zonele ridicate deasupra sărăturilor, deseori pe marginile mai înalte ale drumurilor. Apare în habitatul „pajiști ponto-panonice de loess” (Cod Natura 2000: 6250), în fragmente de dimensiuni mici (Figura 64-65.).

Figura 64. *Centaurea scabiosa* subsp. *spinulosa* (Sânmihaiu Român, 26.08.2015. Fotografie: Csathó András István).

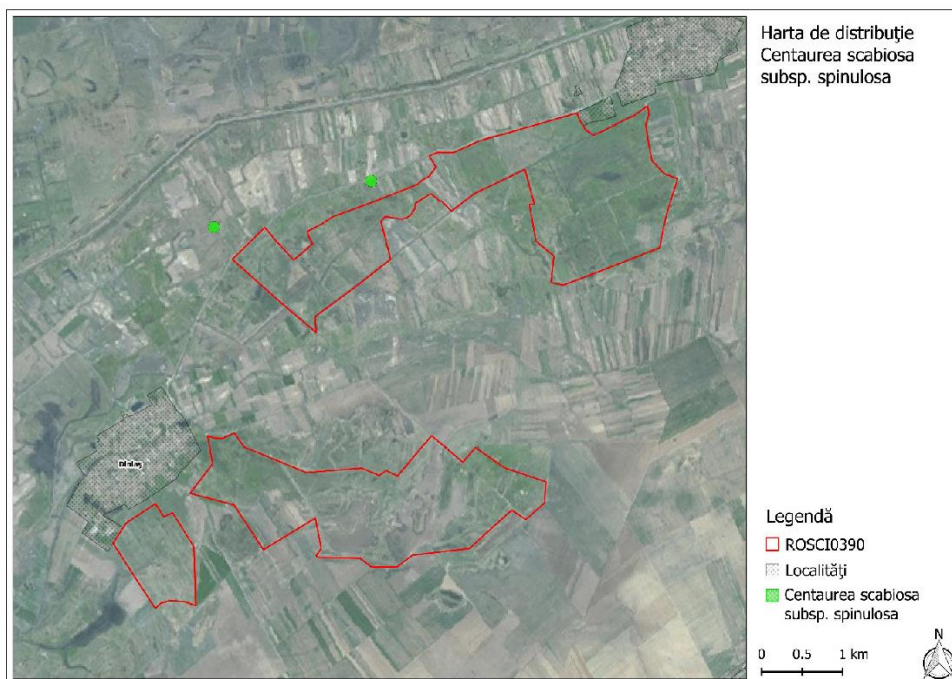

Figura 65. Prezența speciei *Centaurea scabiosa* subsp. *spinulosa* în sit.

***Carthamus lanatus* L.**

Apare sporadic pe teritoriu, mai ales în jurul localităților, în zonele intens păscute (Figura 66-67.).

Figura 66. *Carthamus lanatus* (Sânmihaiu Român, 06.08.2015. Fotografie: Csathó András István).

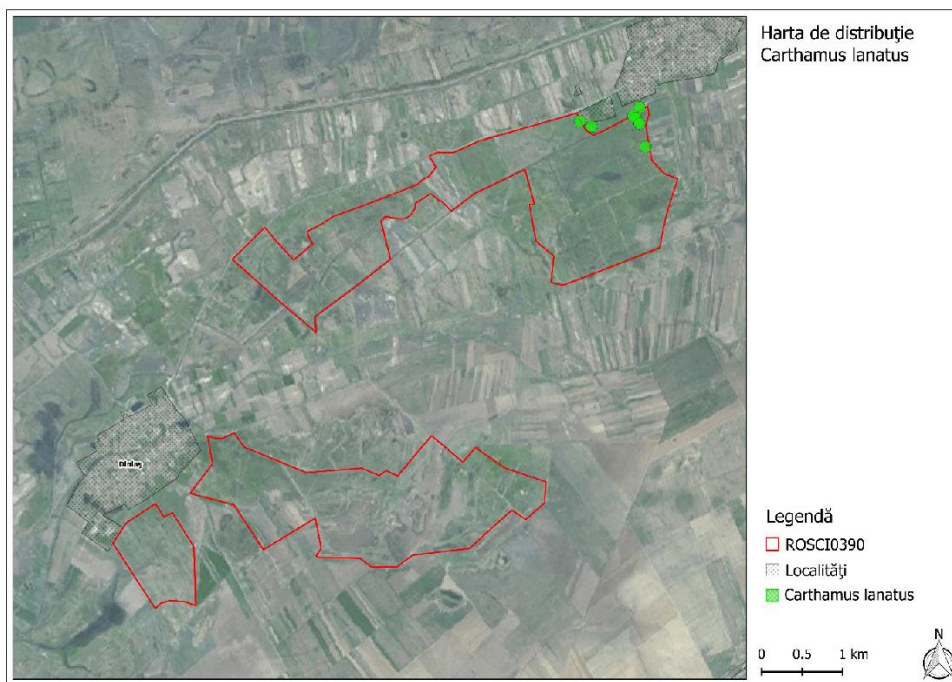

Figura 67. Prezența speciei *Carthamus lanatus* în sit.

CHENOPODIACEAE

***Camphorosma annua* Pall.**

Specie caracteristică habitatului „pajiști și mlaștini sărăturate panonice și ponto-sarmatice”, Cod Natura 2000: 1530).

Apare în cadrul sitului în zonele intens sărăturate, cu acoperire vegetală scăzută, cu suprafața solului de culoare albă. Sporadică-frecventă.

MONOCOTYLEDONOPSIDA

HYDROCHARITACEAE

***Hydrocharis morsus-ranae* L.**

Destul de rară la nivel regional.

Rară în sit, exemplarele speciei le-am identificat într-un singur canal.

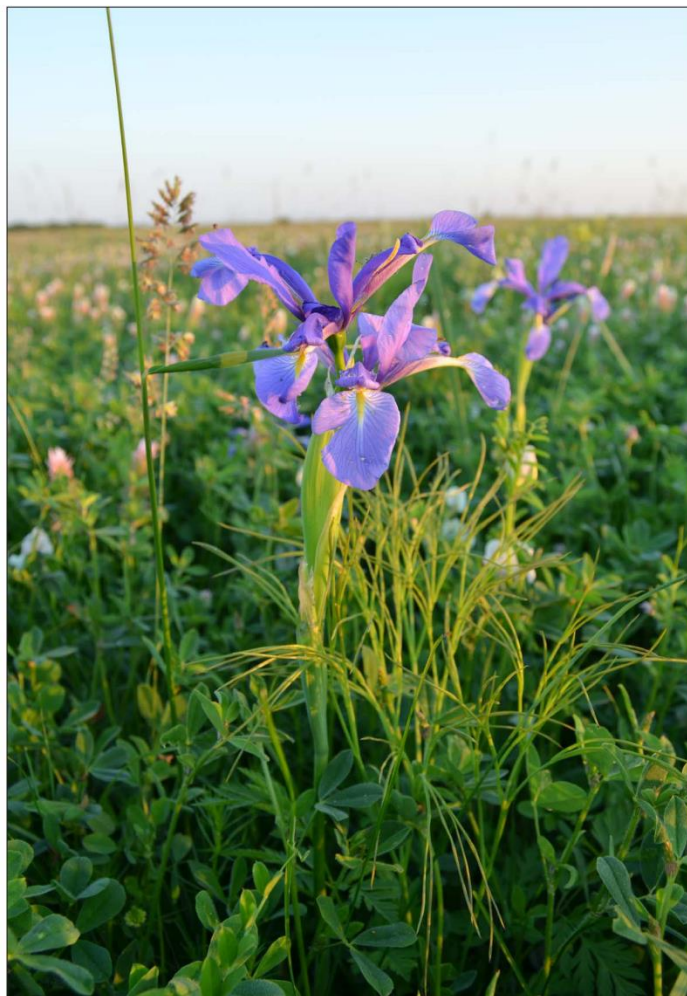
IRIDACEAE

***Iris spuria* L.**

Specie rară, cu valoare conservativă deosebită la nivel regional. Este caracteristică asociației *Peucedano-Asteretum sedifolii* (habitatul „pajiști și mlaștini sărăturate panonice și ponto-sarmatice”, Cod Natura 2000: 1530). Apare în lista roșie a Ungariei (categoria NT), (KIRÁLY 2007).

Alături de *Peucedanum officinale* este specia cu valoare conservativă ridicată a sitului. Efectivele populației sunt estimate a fi de ordinul sutelor de mii, număr de exemplare cu care reprezintă una dintre populațiile cele mai mari din Banat.

Prezența speciei în sit este legată de asociația *Peucedano-Asteretum sedifolii* și ca urmare apare în partea de vest a subunității aferente localității Sânmihaiu Român. Am constatat în mai multe cazuri că cenozele în care apare specia au fost arate, specia răsare astfel pe teritoriile cultivate. Deoarece solul este sărăturat în aceste zone, nu dă producție, aratul nu este justificat nici din punct de vedere economic (Figura 68-69.).

Figura 68. *Iris spuria* (Sânmihaiu Român, 21.05.2014. Fotografie: Csathó András István).

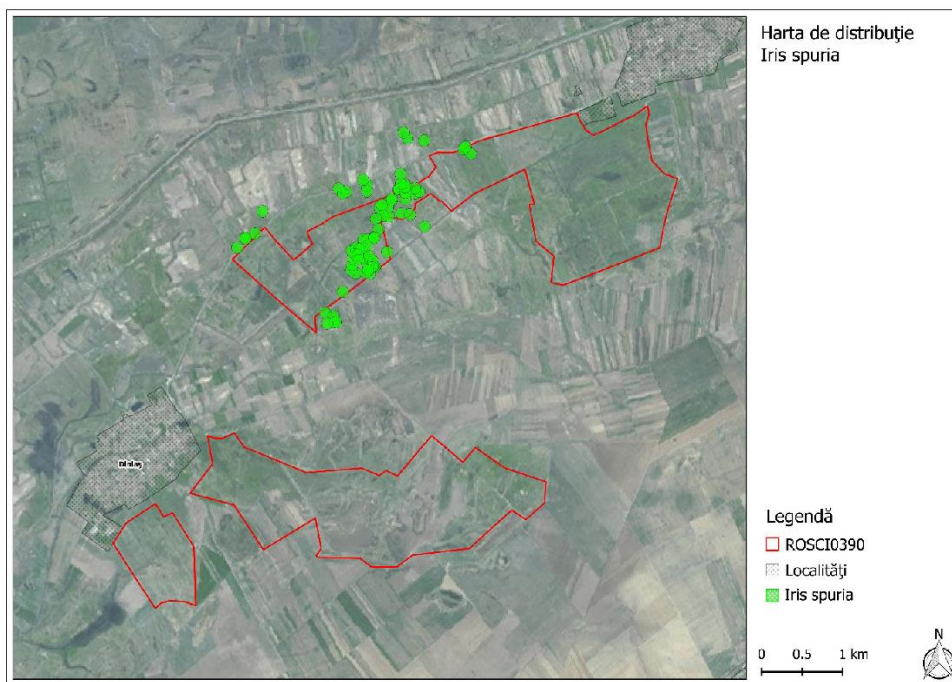

Figura 69. Prezența speciei *Iris spuria* în sit.

***Iris pseudacorus* L.**

Specie caracteristică mlaștinilor.

Destul de rară în sit. Apare mai ales în zonele umede, situate în adâncituri.

CYPERACEAE

Carex divisa Huds.

Specie cu relativ puține date.

Rară în sit. Prezentă atât lângă Sânmihaiu Român, cât și lângă Diniș (Figura 70-71.).

Figura 70. *Carex divisa* (Diniș, 21.05.2014. Fotografie: Csathó András István).

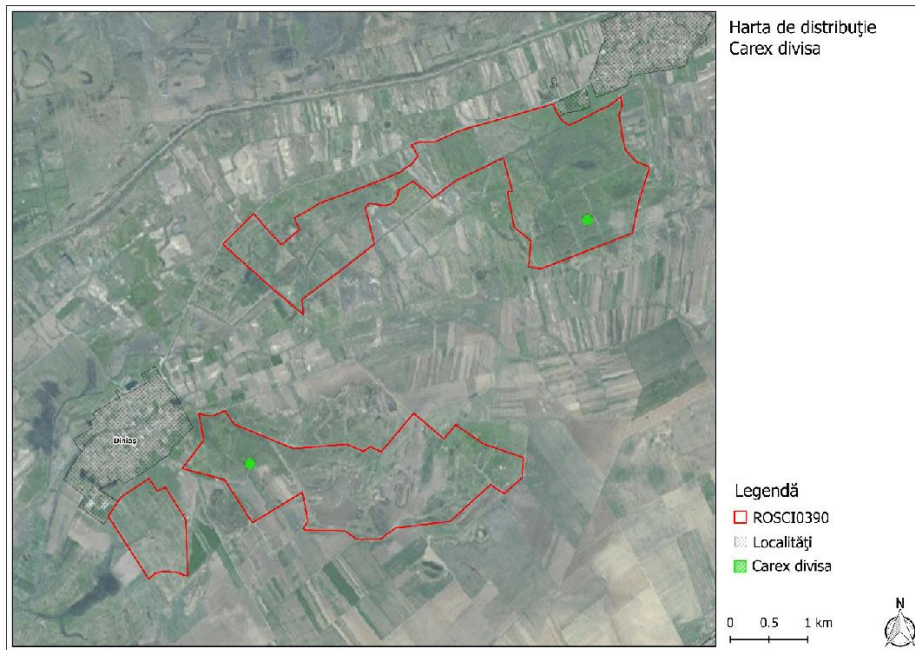

Figura 71. Prezența speciei *Carex divisa* în sit.

***Carex distans* L.**

Destul de rară la nivel regional. Rară-sporadică în sit (Figura 72.).

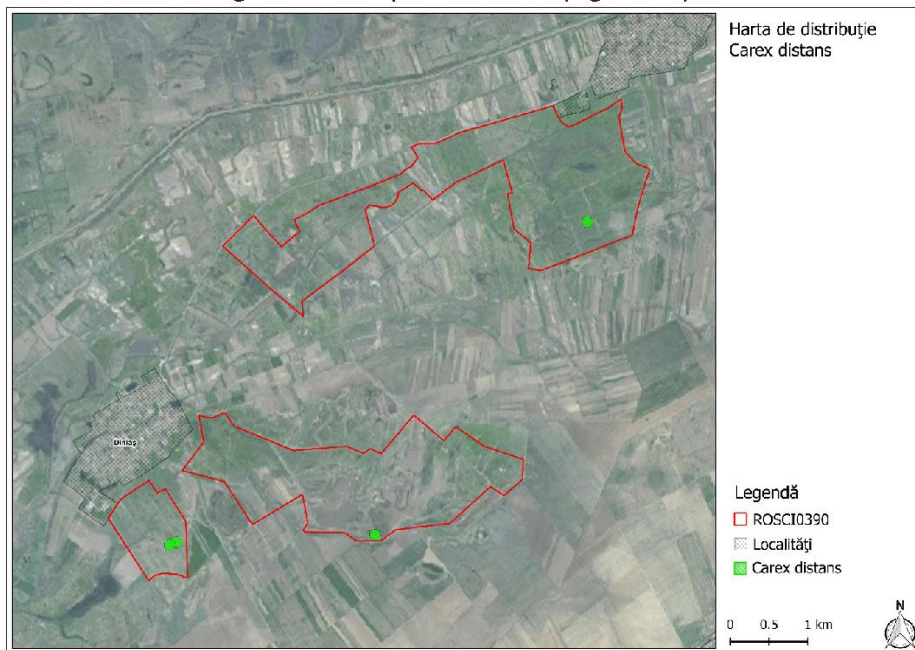

Figura 72. Prezența speciei *Carex distans* în sit.

POACEAE

***Beckmannia eruciformis* (L.) Host**

Gramineu legat de habitatul „pajiști și mlaștini sărăturate panonice și ponto-sarmatice”, Cod Natura 2000: 1530. Apare în sit regulat (dar sporadic) pe sărăturile situate în zonele mai adânci (Figura 73-74.).

Figura 73. *Beckmannia eruciformis* (Diniaș, 15.10.2014. Fotografie: Csathó András István).

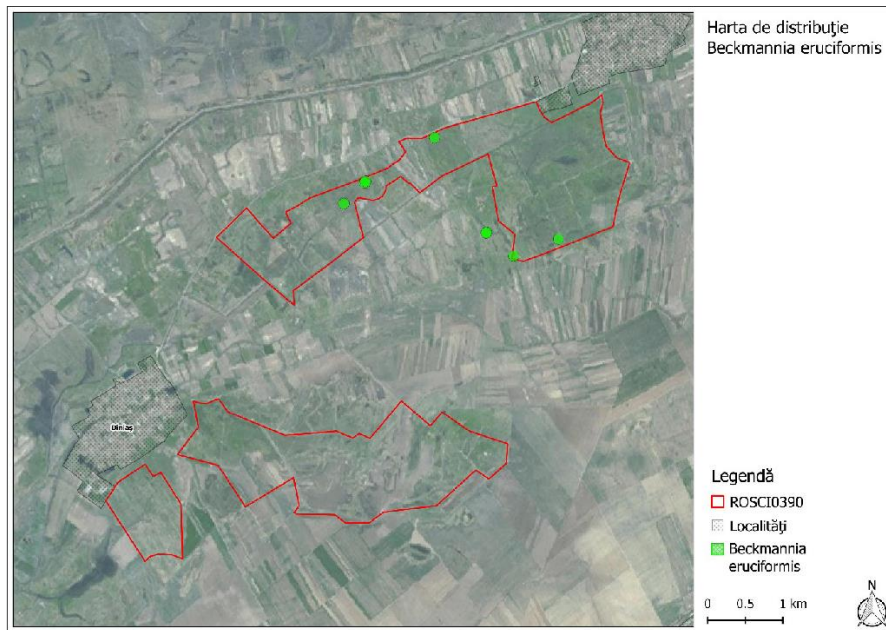

Figura 74. Prezența speciei *Beckmannia eruciformis* în sit.

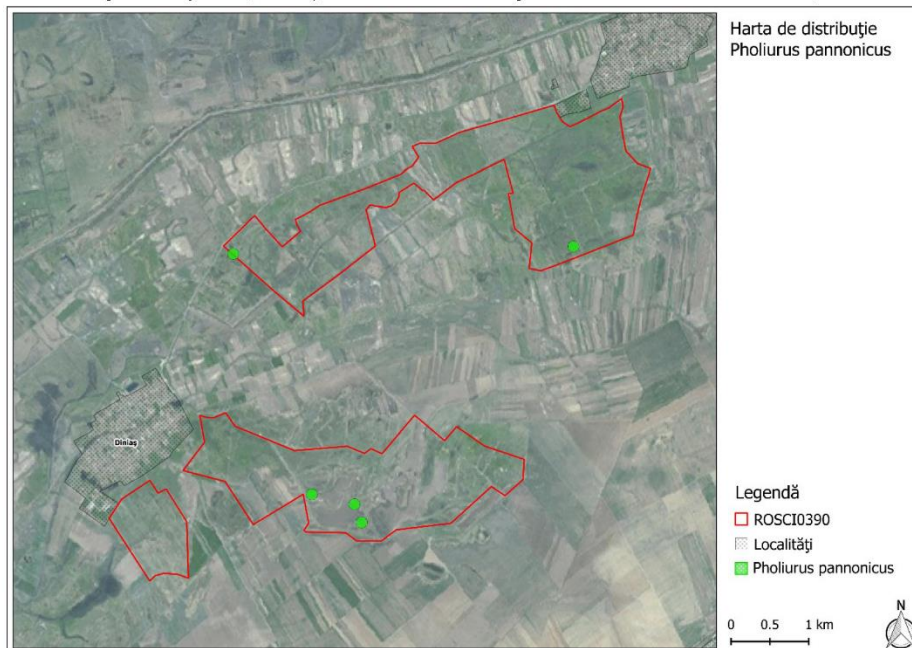
Pholiurus pannonicus (Host) Trin.

Specie caracteristică în special asociației *Plantagini tenuiflorae-Pholietum pannonicum* (habitatul „pajiști și mlaștini sărăturate panonice și ponto-sarmatice”, Cod Natura 2000: 1530).

Pe teritoriul este specia caracteristică sărăturilor mai adânci, a zonelor umede sărăturate de dimensiune scăzută. Este adesea gramineul dominant al acestor teritorii. Apare în multe locuri din cadrul sitului, este sporadică-frecventă (Figura 75-76.).

Figura 75. *Pholiurus pannonicus* apare adesea cu *Plantago tenuiflora* (Diniaș, 21.05.2014. Fotografie: Csathó András István).

Figura 76. Prezența speciei *Pholiurus pannonicus* în sit.

***Chrysopogon gryllus* (Torn.) Trin.**

Specie foarte rară la nivel regional, specie de stepă cu valoare conservativă ridicată. Apare ocazional în sit, atât lângă Dinaș, cât și lângă Sânmihaiu Român, dar cu efectiv foarte mic. Am identificat doar câteva exemplare ale speciei (Figura 77).

Figura 77. *Chrysopogon gryllus* (Dinaș, 04.08.2015. Fotografie: Csathó András István).

TYPHACEAE

Typha laxmannii Lepech.

Specie introdusă. Apare pe teritoriu în canalele de drenaj ale sărăturilor. Destul de rară (Figura 78-79.).

Figura 78. *Typha laxmannii* (Diniaș, 04.08.2014. Fotografie: Csathó András István).

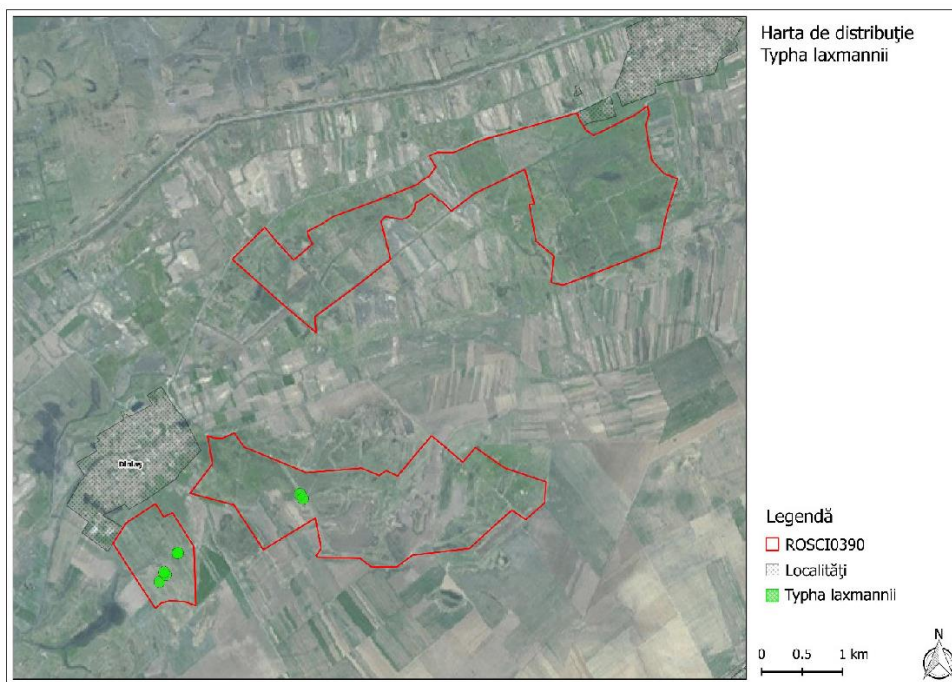

Figura 79. Prezența speciei *Typha laxmannii* în sit.

4. Propuneri de monitoring

Acțiunile de monitoring cu scopuri conservative a sitului Natura 2000 „ROSCI0390 Sărăturile Dinaș” pot fi efectuate la nivel diferit în funcție de resursele date.

O informație de bază o constituie extinderea și poziționarea diferitelor habitate de importanță comunitară în interiorul sitului. Este de importanță majoră urmărirea exactă a modificării extinderii teritoriilor arabile. Pentru îndeplinirea acestei sarcini este necesară folosirea fotografiilor aeriene sau a imaginilor de satelit, completate cu măsurătorile efectuate pe teren cu ajutorul GPS. Analiza și evaluarea datelor poate fi efectuată cu ajutorul sistemului informațional geografic (GIS).

În cazul monitorizării stării diferitelor habitate de importanță comunitară este de dorit urmărirea stării diferitelor subtipuri – identificarea și urmărirea asociațiilor vegetale. Asociațiile de extindere mică, aparținând aceluiași habitat pot fi incluse în aceeași subcategorie.

Prezența subtipurilor, a schimbării dimensiunilor cenozelor acestora, schimbările proporționale a diferitelor subtipuri se pot urmări cel mai bine prin hărți de vegetație efectuate repetitiv, prin metode identice. Deoarece tipul de habitat „Pajiști și mlaștini sărăturate panonice și ponto-sarmatice” (Cod Natura 2000: 1530) apare adesea mozaicat, chiar pe un teritoriu de dimensiune mică cu o combinație de asociații diferite, în cazul cartărilor, asociațiile aparținând aceluiași subtip pot fi comasate. Harta de vegetație merită a fi făcută pe tot teritoriul sitului Natura 2000. Deoarece dimensiunea sitului este destul de mare, iar asociațiile cu valoare conservativă sunt adesea reprezentate de cenoze cu dimensiuni scăzute, dar totuși bine definite, este o sarcină importantă stabilirea optimă a scării pe care se efectuează cartarea. În momentul de față rezoluția de 10 m pare a fi reală.

Monitoringul stării celor mai importante asociații vegetale merită a fi făcut cu metode macrocologice.

Dintre asociațiile vegetale prezente în sit este de recomandat urmărirea stării următoarelor asociații:

1. *Camphorosmetum annuae* Rapaics ex Soó 1933
2. *Artemisio santonici-Festucetum pseudovinae* Soó in Máthé 1933 corr. Borhidi 1996
3. *Peucedano-Asteretum sedifolii* Soó 1947 corr. Borhidi 1996
4. *Agrostio stoloniferae-Alopecuretum pratensis* Soó 1933 corr. Borhidi 2003
5. *Salvio nemorosae-Festucetum rupicolae* Zólyomi ex. Soó 1964

În cazul în care resursele permit, merită a fi monitorizate și următoarele asociații:

6. *Plantagini tenuiflorae-Pholiuretum pannonicum* Wendelbg. 1943
7. *Puccinellietum limosae* Magyar ex Soó 1933
8. *Achilleo setaceae-Festucetum pseudovinae* Soó (1933) 1947 corr. Borhidi 1996

Este de dorit a efectua cel puțin 10 relevee pe asociație, în cenoze diferite ale asociației. Cenozele luate în studiu trebuie să fie caracteristice pentru teritoriu. Din punct de vedere al monitorizării este foarte important ca releveele să fie efectuate repetitiv, în aceeași cenoze, preferabil în aceeași puncte – ca urmare locațiile acestora să fie marcate cu ajutorul aparatelor GPS de

precizie. Dimensiunile releveelor este indicat a fi de 2×2 m² (în cazul asociațiilor 1–5) și 0,5×0,5 m² sau 1×1 m² (în cazul asociațiilor 6–7). În cazul fiecărei specii prezente în diferite cvadrate să se dea acoperirea procentuală. Este de indicat a se nota în cazul fiecărui relevu acoperirea generală (în %), procentul suprafeței nude, înălțimea vegetației (în cm) și gradul de acoperire cu mușchi (în %). Releveele trebuie repetate în aceeași perioadă a anului.

Informații mai detaliate asupra stării asociațiilor se pot da prin metode microcenologice și prin efectuarea măsurătorilor de biomasă. Acestea însă sunt metode meticuloase, efectuarea lor în cazul de față este mai puțin reală.

Gradul de acoperire a speciilor invazive pe teritoriu este actualmente scăzut. De aceea, momentan monitorizarea acestor specii este mai puțin importantă. Se poate în schimb efectua cartografierea punctelor unde apar diferitele specii invazive. Din cauza solului sărăturat este puțin probabil apariția cenozelor extinse ale speciilor adventive.

Din cauza utilizării terenului ca pășune, expansiunea în sit a speciilor arbustive nu constituie momentan o problemă. Cartografierea vegetației poate furniza informații semnificative referitoare la eventuala expansiune a arbuștilor, pălcurilor de copaci.

O informație importantă asupra stării întregii teritorii o constituie gradul de intensitate a pășunatului – schimbările în numărul și procentul speciilor de animale. Ar fi interesant de văzut efectivul și apartenența specifică a animalelor pe diferitele pășuni și efectuarea statisticii comparative folosind aceste date.

În conservarea și funcționarea sărăturilor o importanță deosebită o reprezintă acumularea apelor interioare. În cazul în care resursele permit ar fi de dorit colectarea informațiilor referitoare la adâncimea apei, precum și la amplitudinile schimbărilor nivelului apei de-a lungul anului.

Lungimea rețelei canalelor (în km) indică gradul de canalizare a teritoriului. Cu această valoare se pot evidenția eventualele schimbări în gradul de canalizare.

5. Discuții

În interiorul sitului Natura 2000 „ROSCI0390 Sărăturile Dinaș” apar cele mai importante cenoze ale habitatului „Pajiști și mlaștini sărăturate panonice și ponto-sarmatice” (Cod Natura 2000: 1530) la nivel regional. Situl este deosebit de valoros atât în ceea ce privește apariția habitatelor, cu asociațiile caracteristice, cât și a populațiilor speciilor de plante și animale de importanță comunitară. Valorile naturale prezente pe teritoriul studiat justifică pe deplin delimitarea acestuia ca sit Natura 2000.

5.1. Habitate

Dintre cenozele habitatului „Pajiști și mlaștini sărăturate panonice și ponto-sarmatice” (Cod Natura 2000: 1530) prezente în județul Timiș, cele situate pe teritoriul luat în studiu constituie cele mai valoroase.

Faptul că pe teritoriul studiat apar în stare bună de conservare atât de multe asociații caracteristice sărăturilor se consideră rar chiar la nivelul întregii regiuni biogeografice Panonice. Este

remarcabilă în primul rând prezența învecinată a cenzelor asociațiilor deosebit de valoroase de Artemisio santonici-Festucetum pseudovinae și Peucedano-Asteretum sedifolii. Cenozele extinse în stare bună de conservare, structură floristică și faună caracteristică a asociațiilor Peucedano-Asteretum sedifolii sunt remarcabile și la scară mondială.

5.2. Specii de cormofite

Dintre cormofitele identificate pe teritoriul luat în studiu, 3 specii apar în cartea roșie a plantelor vasculare din România (DIHORU – NEGREAN 2009), și anume:

1. <i>Trifolium ornithopodioides</i> (L.) Sm.	CR
2. <i>Lotus angustissimus</i> L.	EN
3. <i>Veronica catenata</i> Pennell	LR

Statut: CR: critic periclitată. EN: periclitată. LR: risc scăzut.

Pentru cunoașterea mai bună a vulnerabilității speciilor în regiunea biogeografică Panonică, merită de menționat lista roșie și lista speciilor ocrotite din Ungaria.

Dintre plantele vasculare identificate pe teritoriul studiat, următoarele specii apar pe lista roșie a Ungariei (KIRÁLY 2007):

1. <i>Rosa inodora</i> Fr. em. Klást.	DD
2. <i>Sedum caespitosum</i> (Cav.) DC.	NT
3. <i>Trifolium ornithopodioides</i> (L.) Sm.	EN
4. <i>Trifolium micranthum</i> Viv.	NT
5. <i>Trifolium strictum</i> Jusl.	NT
6. <i>Lotus angustissimus</i> L.	NT
7. <i>Peucedanum officinale</i> L.	NT
8. <i>Rhinanthus rumelicus</i> Vel.	DD
9. <i>Centaurea solstitialis</i> L.	NT
10. <i>Centaurea calcitrapa</i> L.	EN
11. <i>Carthamus lanatus</i> L.	NT
12. <i>Helminthia echioides</i> Gärtn.	NT
13. <i>Rumex pulcher</i> L.	DD

14. *Iris spuria* L.

NT

Abrevierile categoriilor după sistemul IUCN 2001: EN (*Endangered*): amenințat; NT (*Near Threatened*): moderat amenințat ; DD (*Data Deficient*): date insuficiente.

Între listele roșii ale celor două țări diferențele sunt mari, evidențiat și de faptul că doar două specii, *Trifolium ornithopodioides* și *Lotus angustissimus* sunt prezente pe ambele liste, (DIHORU – NEGREAN 2009 și KIRÁLY 2007), dar chiar și acestea cu statut diferit.

Dintre cormofitele identificate pe teren, următoarele specii au statut de specii ocrotite în Ungaria:

1. *Salvinia natans* L.
2. *Clematis integrifolia* L.
3. *Sedum caespitosum* (Cav.) DC.
4. *Trifolium ornithopodioides* (L.) Sm.
5. *Lathyrus nissolia* L.
6. *Peucedanum officinale* L.
7. *Plantago schwarzenbergiana* Schur
8. *Aster sedifolius* L.
9. *Centaurea solstitialis* L.
10. *Iris spuria* L.

6. Propuneri de conservare

Aria protejată Natura 2000 „ROSCI0390 Sărăturile Dinaș” cuprinde majoritatea celor mai valoroase cenoze ale habitatului „Pajiști și mlaștini sărăturate panonice și ponto-sarmatice (Cod Natura 2000 1530)” din zona Dinaș și Sânmihaiu Român. Dar în unele cazuri cenoze deosebit de valoroase din punct de vedere al conservării habitatului apar în afara perimetrului ariei protejate. Totodată mai multe terenuri arabile, de dimensiune mică sunt incluse în interiorul sitului. Cu modificarea minoră a limitelor sitului (fără modificarea semnificativă a suprafeței) o proporție mai mare a habitatelor de interes comunitar, precum și a populațiilor importante ale speciilor de plante și animale de interes comunitar s-ar putea include în sit, și ca urmare acestea ar fi parte integrată a rețelei Natura 2000. Cu excluderea din interiorul sitului ale unor terenuri arabile s-ar putea micșora conflictele dintre agricultorii locali și acțiunile de conservare.

Facem două propuneri privind modificarea limitelor ariei Natura 2000 „ROSCI0390 Sărăturile Dinaș”. Conform planului A (principiul expansiunii minime) suprafața sitului nu se modifică semnificativ, se introduc în sit cenozele învecinate cu valoare conservativă ridicată ale habitatelor de interes comunitar din exteriorul sitului și se exclud terenurile arabile actualmente cuprinse în sit.

Harta nr. 39. „Planul A” conform principiului expansiunii minime a sitului Natura 2000 „ROSCI0390 Sărăturile Dinaș”. Conform acestui plan, cu extinderea minimă a suprafeței sitului cele mai valoroase teritorii ale regiunii ar fi reprezentate în procent mai mare în sit, iar terenurile arabile actualmente cuprinse în sit ar fi excluse din interiorul acestuia.

După principiul expansiunii optime („planul B”) majoritatea cenzelor habitatelor și populațiilor de specii de plante și animale de interes comunitar ar fi cuprinse în sit. Și conform acestui plan situl Natura 2000 ar cuprinde în procent scăzut terenuri arabile. Conform acestui plan situl Natura 2000 actualmente format din trei subteritorii ar fi o suprafață unică. Acesta ar fi mult mai avantajos și din punct de vedere practic, al managementului teritoriului.

Harta nr. 40. „Planul B” conform principiului expansiunii optime a sitului Natura 2000 „ROSCI0390 Sărăturile Dinaș”. Conform acestui plan, cu extinderea minimă a suprafeței sitului majoritatea cenzelor habitatelor și populațiilor de specii de plante și animale de interes comunitar ar fi cuprinse în sit, iar terenurile arabile actualmente cuprinse în sit ar fi excluse din interiorul acestuia.

În continuare listăm acele teritorii învecinate ale căror valori naturale justifică includerea acestora în interiorul sitului Natura 2000:

1. Cenoze cu valoare conservativă ridicată ale asociației *Peucedano-Asteretum sedifolii* situate la nord de partea de vest a unității de est, aferentă localității Sânmihaiu Român. Acestea sunt unele dintre cele mai valoroase cenoze ale acestei asociații din regiune. Printre altele sunt prezente aici cu număr mare de exemplare speciile de plante *Peucedanum officinale* și *Iris spuria*, dar valorile cele mai mari ale acestui teritoriu îi reprezintă populațiile lepidopterului *Gortyna bo-*

relii (harta nr. 36.) și a cosașului *Isophya costata*, ambele specii de interes comunitar. Specia din urmă a fost semnalată în regiune doar de pe acest teritoriu. Este imperios necesară includerea acestui teritoriu în interiorul sitului!

2. Teritoriul situat imediat la sud-vest de partea de est a unității de est, aferentă localității Sânmihaiu Român, cu valoroase cenoze ale habitatului „Pajiști și mlaștini sărăturate panonice și ponto-sarmatice (Cod Natura 2000 1530)”. Doar aici a fost semnalată prezența popândăului (*Spermophilus citellus*) – specie de interes comunitar (harta nr. 37.). De asemenea, în aceste cenoze a fost identificată o valoroasă specie a stepelor de loess: *Thalictrum minus*. Este imperios necesară includerea acestui teritoriu în interiorul sitului!

3. Sărătura întinsă, situată la sud de partea de vest a unității centrale, aferente localității Dinaș. Este un teritoriu cu valoare conservativă deosebită, în primul rând din cauza faptului că aici se găsește populația cea mai mare din regiune a speciei de plante endemice *Plantago schwarzenbergiana* (harta nr. 21). Din cauza concentrației ridicate a sării în sol și a prezenței apei, teritoriul nu este favorabil cultivării. Ar fi de indicat includerea acestui teritoriu în interiorul sitului și excluderea terenului arat învecinat (la est) din sit.

4. Cea mai frumoasă cenoză, cu geomorfologia cea mai complexă a habitatului „Pajiști și mlaștini sărăturate panonice și ponto-sarmatice (Cod Natura 2000 1530)” din regiune nu este inclusă în sit. Acest neajuns trebuie neapărat corectat. Teritoriul se află la sud-vest de unitatea de vest aferentă localității Dinaș. Aici se află cele mai frumoase și mai bine conservate cenoze ale habitatului sus-amintit. Propunem includerea acestui teritoriu în sit, eventual cu prețul înlocuirii subunității de vest a sitului actual (care din cauza canalizării intense este mai puțin valoroasă) cu acestea.

5. Cenoze conservate în stare bună a asociației *Peucedano-Asteretum sedifolii* situate la sud de partea de vest a unității de est, aferentă localității Sânmihaiu Român. Aici s-au semnalat printre altele populații însemnate ale speciilor de plante *Peucedanum officinale* și *Iris spuria*.

Actualmente sarcina principală privind situl Natura 2000 „ROSCI0390 Sărăturile Dinaș” este modificarea limitelor acestuia în așa fel, încât situl să poată îndeplini cerințele de conservare pe termen lung a valorilor naturale cele mai importante din regiune.

7. Propuneri de management

Pășunatul este considerat o acțiune de dorit din punct de vedere al managementului habitatului „Pajiști și mlaștini sărăturate panonice și ponto-sarmatice (Cod Natura 2000 1530)”. În cazul sărăturilor managementul ideal este pășunatul controlat, ținând cont de cerințele activităților de conservare (MOLNÁR – MÁTÉ 2014). Chiar dacă actualmente numărul animalelor pe pășunile sitului este mai mare de numărul optim, din punctul de vedere al conservării este de dorit menținerea pășunatului de către specii diverse pe întreg teritoriu. Chiar și efectele suprapășunatului în unele teritorii au mai puține efecte negative în ansamblu decât sistarea totală a pășunatului.

Canalizarea teritoriului pentru dislocarea surplusului de apă din precipitații este cu totul inacceptabilă din punctul de vedere al conservării. Menținerea pe teritoriu a apelor cu nivel ridicat în timpul primăverii este absolut necesară pentru conservarea sărăturilor (MOLNÁR – MÁTÉ 2014). Bineînțeles că trebuie luate în considerare și interesele agriculturii prezente pe teritoriu. Din acest punct de vedere o sarcină importantă este găsirea consensului între interesele conservării și agriculturii privind gospodărirea apelor prezente în teritoriu. Din punctul de vedere al conservării este de dorit acoperirea măcar parțială a canalelor interne, care drenează pajiștile. Cu lichidarea totală a sistemului de canalizare apele de precipitație pot fi menținute pe teritoriu, și cu acesta se poate iniția regenerarea naturală a ciclului hidrologic pe teritoriu, activitate de management utilizată cu succes în mai multe locuri în Ungaria (MOLNÁR – MÁTÉ 2014).

Sistarea aratului pajiștilor valoroase este una dintre acțiunile practice de conservare în situl Natura 2000 „ROSCI0390 Sărăturile Diniaș”. Propunem de asemenea abandonarea terenurilor arate cu productivitate scăzută, frecvent inundate, urmată de succesiunea secundară spontană ale acestora.

8. Bibliografie

Ardelean, A. , Negrean, G., Karacsonyi, K. (2010). *Remarkable site for plants in Vinga, Arad.*, In: *International Conference: Natural and artificial ecosystems in the Somes–Cris–Mures–Tisa river basin.*, Abstracts book., „Vasile Goldiș” University Press, Arad. p.: 50.

Ardelean, A., Negrean, G. , Karacsonyi, K. (2010). *Arealogic concentrations of rare plants in the Izvorin Valley , Mânăștur.*, In: *International Conference: Natural and artificial ecosystems in the Somes–Cris–Mures–Tisa river basin.*, Abstracts book., „Vasile Goldiș” University Press, Arad. p.: 51.

Ardelean, A., Karacsonyi, K., Negrean, G. (2010). *Black list of alien plant species in the Romanian Western Plain.*, In: *International Conference: Natural and artificial ecosystems in the Somes–Cris–Mures–Tisa river basin.*, Abstracts book., „Vasile Goldiș” University Press, Arad. p.: 52.

Ardelean, A., Karacsonyi, C., Negrean, G. (2010). *New and rare plants in Romania’s Western Plain.*, In: *International Conference: Natural and artificial ecosystems in the Somes–Cris–Mures–Tisa river basin.*, Abstracts book., „Vasile Goldiș” University Press, Arad. p.: 53.

Bodrogközy Gy. (1965). *Ecology of the Halophilic Vegetation of the Pannonicum.*, Acta Botanica Academiae Scienc. Hung. 12: 9–26.

Bodrogközy Gy. (1980). *Szikes puszták és növénytakarójuk.*, A Békés Megyei Múzeumok Közleményei 6: 29–49.

Böloni J., Molnár Zs., Kun A. (szerk.) (2011). *Magyarország élőhelyei, Vegetációtípusok leírása és határozója.*, ÁNÉR 2011., MTA Ökológiai és Botanikai Kutatóintézete, Vácrátót. 439 pp.

Borhidi A., Sánta A. (szerk.) (1999). *Vörös könyv Magyarország növénytakarulásairól 1–2.*, A KöM Természetvédelmi Hivatalának Tanulmánykötetei 6., TermészetBÚVÁR Alapítvány Kiadó, Budapest. 362+404 pp.

Borhidi, A., Kevey, B., Lendvai, G. (2012). *Plant communities of Hungary.*, Akadémiai Kiadó, Budapest. 544 pp.

Boros Á. (1927). *Adatok a tiszántúli szikesek flórájához.*, Bot. Közlem. 24: 176–178.

Ciocârlan, V. (2009). *Flora Ilustrată a României.*, Pteridophyta et Spermatophyta., Editura Ceres, București. 1141 pp.

Csathó, A. I. (2010a). *Floristical and vegetation survey in Arad, Timiș (Temes), Bihor (Bihar) and Satu Mare (Szatmár) counties.*, In: *International Conference: Natural and artificial ecosystems in the Somes–Cris–Mures–Tisa river basin.*, Abstracts book., „Vasile Goldiș” University Press, Arad. p.: 158.

Csathó, A. I. (2010b). *Why do the verges of the Great Hungarian Plain have great importance for nature conservation?*, In: Book of Abstracts., 19th International Workshop of European Vegetation Survey., „Flora, vegetation, environment and land, use at large scale”. Department of Plant Systematics and Geobotany, University of Pécs, Pécs. p.: 53.

Csathó, A. I. (2011). *Floristical and vegetation survey on the east part of the Great Hungarian Plain (W Roumania)*, In: 20th International Workshop of European Vegetation Survey., Book of Abstracts. p.: 105.

Dihoru, G., Negrean, G. (2009). *Cartea roşie a plantelor vasculare din România. [Red Book of Vascular Plants of Romania.]*, Editura Academiei Române, Bucureşti. 630 pp.

Farkas S. (szerk.) (1999). *Magyarország védett növényei*, Mezőgazda Kiadó, Budapest. 416 pp.

Fáy A. (1936). *A magyar szikesek növényzete*, Királyi Magyar Egyetemi Nyomda, Budapest. 29 pp.

Fekete G., Molnár Zs., Horváth F. (szerk.) (1997). *A magyarországi élőhelyek leírása, határozója és a Nemzeti Élőhelyosztályozási Rendszer*, Nemzeti Biodiverzitás, monitorozó Rendszer II., Magyar Természettudományi Múzeum, Budapest. 374 pp.

Fischer, M. A., Adler, W., Oswald, K. (2005). *Exkursionsflora für Österreich, Liechtenstein und Südtirol*, 2., verbesserte und erweiterte Auflage., ÖÖ Landesmuseen, Linz. 1380 pp.

Haraszthy L. (szerk.) (2014). *Natura 2000 fajok és élőhelyek Magyarországon*, Pro Vértes Közalapítvány, Csákvár. 955 pp.

Horváth A., Illyés E., Molnár Zs., Molnár Cs., Csathó A. I., Bartha S., Kun A., Türke I. J., Bagi I., Bölöni J. (2011). *H5a, Löszgyepek, kötött talajú sztyeprétek*, In: Bölöni J., Molnár Zs., Kun A. (szerk.). *Magyarország élőhelyei*, Vegetációtípusok leírása és határozója., ÁNÉR 2011., MTA Ökológiai és Botanikai Kutatóintézete, Vácrátót. pp.: 174–181.

Illyés E., Bölöni J. (szerk.) (2007). *Lejtősztyepek, löszgyepek és erdősztyeprétek Magyarországon*, Budapest. 236 pp.

Jakab G. (szerk.) (2012). *A Körös, Maros Nemzeti Park növényvilága*, A Körös, Maros Nemzeti Park természeti értékei I., Körös, Maros Nemzeti Park Igazgatóság, Szarvas. 413 pp.

Jávorka S., Csapody V. (1975). *Iconographia florae partis austro, orientalis Europae Centralis*, - Közép, Európa délkeleti részének flórája képekben., Akadémiai Kiadó, Budapest. 73+XL+576 pp.

Kertész É. (2006). *A szabadkígyósi Kígyósi, puszta növényzete*, A Békés Megyei Múzeumok Közleményei 28: 17–40.

Király G. (szerk.) (2007). *Vörös Lista*, A magyarországi edényes flóra veszélyeztetett fajai., Saját kiadás, Sopron. 73 pp.

- Király G. (szerk.) (2009). *Új magyar fűvészkönyv, Magyarország hajtásos növényei, Határozókulcsok*, Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság, Jósvafő. 616 pp.
- Molnár A. (1989). *A bélmegyeri Fás, puszta növényzete*, Botanikai Közlemények 76 (1–2). 65–82.
- Molnár Zs. (1992). *A Pítvarosi, puszták növénytakarója, különös tekintettel a löszpusztagyepesekre*, Botanikai Közlemények 79: 19–27.
- Molnár Zs. (1996). *A Pítvarosi, puszták és környékük vegetáció, és tájtörténete a középkortól napjainkig*, Natura Bekesiensis 2: 65–102.
- Molnár Zs. (1999a). *Löszpusztarét (Salvia nemorosae, Festucetum rupicolae Zólyomi ex Soó 1964)*, In: Borhidi A., Sánta A. (szerk.). *Vörös könyv Magyarország növénytársulásairól 2., A KöM Természetvédelmi Hivatalának Tanulmánykötetei 6.*, TermészetBÚVÁR Alapítvány Kiadó, Budapest. pp.: 20–22.
- Molnár Zs. (1999b). *Ősi és másodlagos (szikes) puszták a Tiszántúlon*, In: Füleky Gy. (szerk.). *A táj változásai a Kárpát-medencében*, Gödöllő. pp. 231–233.
- Molnár Zs., Borhidi A. (2003). *Continental alkali vegetation in Hungary: syntaxonomy, landscape history, vegetation dynamics, and conservation*, Phytocoenologia 21: 235–245.
- Molnár Zs., Máté A. (2014). *1530 Pannon szikes sztyeppek és mocsarak*, In: Haeaszthy L. (szerk.). *Natura 2000 fajok és élőhelyek Magyarországon*, Pro Vértes Közalapítvány, Csákvár. pp.: 761–766.
- Molnár Zs., Horváth A., Csathó A. I., Lendvai G., Bartha S. (2014). *6250 Síksági pannon löszsztyeppek*, In: Haeaszthy L. (szerk.). *Natura 2000 fajok és élőhelyek Magyarországon*, Pro Vértes Közalapítvány, Csákvár. pp.: 810–816.
- Oprea, A. (2005). *Lista critică a plantelor vasculare din România*, Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza”, Iaşi. 668 pp.
- Popescu, P. C., Samoilă, Z. (1962). *Ghid geobotanic pentru Banat*, Societatea de Stiinte Naturale si Geografie din R. P. R., Secţia de Botanică., Bucureşti.
- Prodán Gy. (1914). *Bács, Bodrog, vármegye sziki növényei*, Magyar. Bot. Lap. 13: 96–138.
- Rakonczay Z. (szerk.) (1989). *Vörös Könyv, A Magyarországon kipusztult és veszélyeztetett növény, és állatfajok*, Akadémiai Kiadó, Budapest. 360 pp.
- Rapaics R. (1927). *Szegedi és csongrádi sós és szikes talajok növénytársulásai*, Botanikai Közlemények 24: 12–29. Simon T. (2002). *A magyarországi edényes flóra határozója*, Harasztok, virágos növények, 5. kiadás., Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest. 976 pp.

Sanda, V., Öllerer, K., Burescu, P. (2008). *Fitocenozele din România., Sintaxonomie, structură, dinamică și evoluție.*, Editura Ars Docendi, Universitatea din București, București. 570 pp.

Săvulescu, T. (ed.) (1952–1976). *Flora Republicii Populare Române.*, Vol. 1–13., Editura Academiei Republicii Populare Române, București.

Simon T. (2002). *A magyarországi edényes flóra határozója.*, Harasztok, virágos növények., 5. kiadás., Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest. 976 pp.

Simonkai L. (1893). *Aradvármegye és Arad szabad királyi város természetrajzi leírása.*, In: Jancsó B. (szerk.). *Aradvármegye és Arad szabad királyi város monographiája I.*, Monographia, Bizottság, Arad. XXXIX+426+VI+134 pp. + X tábla.

Soó R. (1964, 1966, 1968, 1970, 1973, 1980). *A magyar flóra és vegetáció rendszertani, növényföldrajzi kézikönyve I–VI.*, Akadémiai Kiadó, Budapest. 591, 655, 506+51, 614, 723, 556 pp.

Soó R., Máthé I. (1938). *A Tiszántúl flórája.*, Magyar Flóraművek 2., Debrecen. 192 pp.

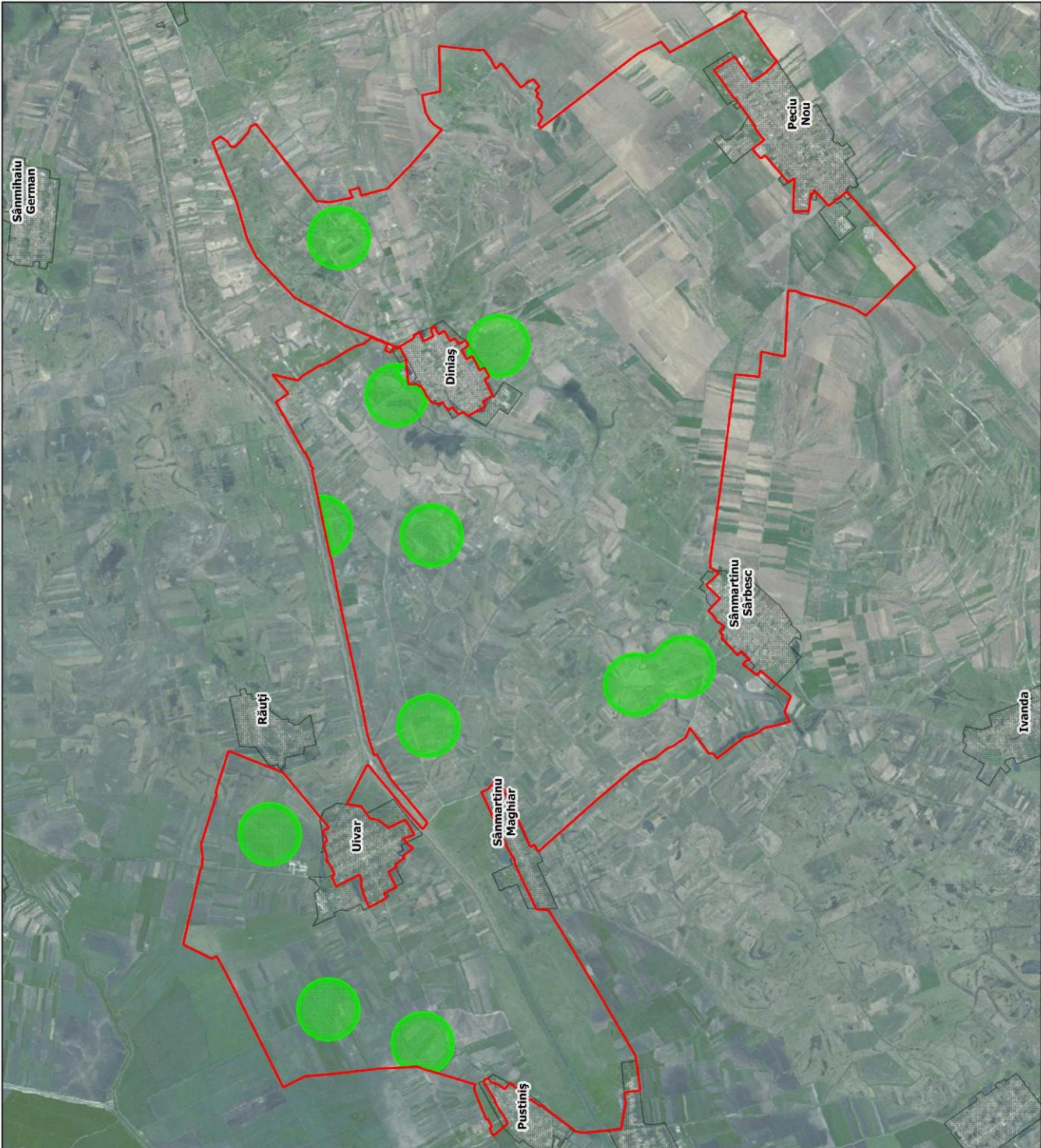
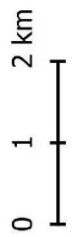
Tőkés L. (1905). *Temesvár környékének edényes növényzete.*, Természettudományi Füzetek 29 (2). 1–49.

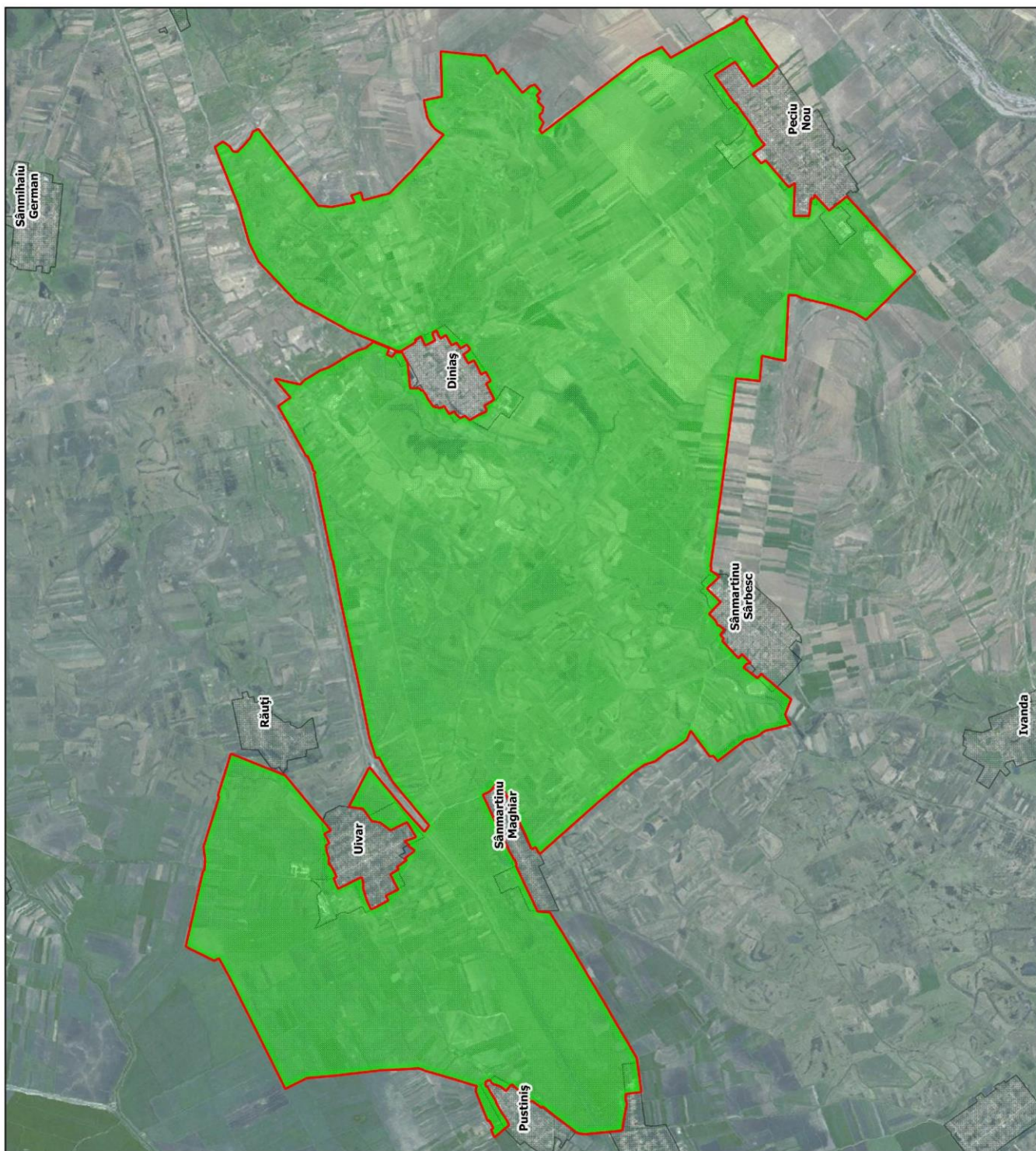
Răspândirea speciei
Anthus campestris

- Legendă
- ROSPA0144
  - Localități
  - Răspândirea

Răspândirea speciei
Ciconia ciconia

Legendă

ROSPA0144

Localități

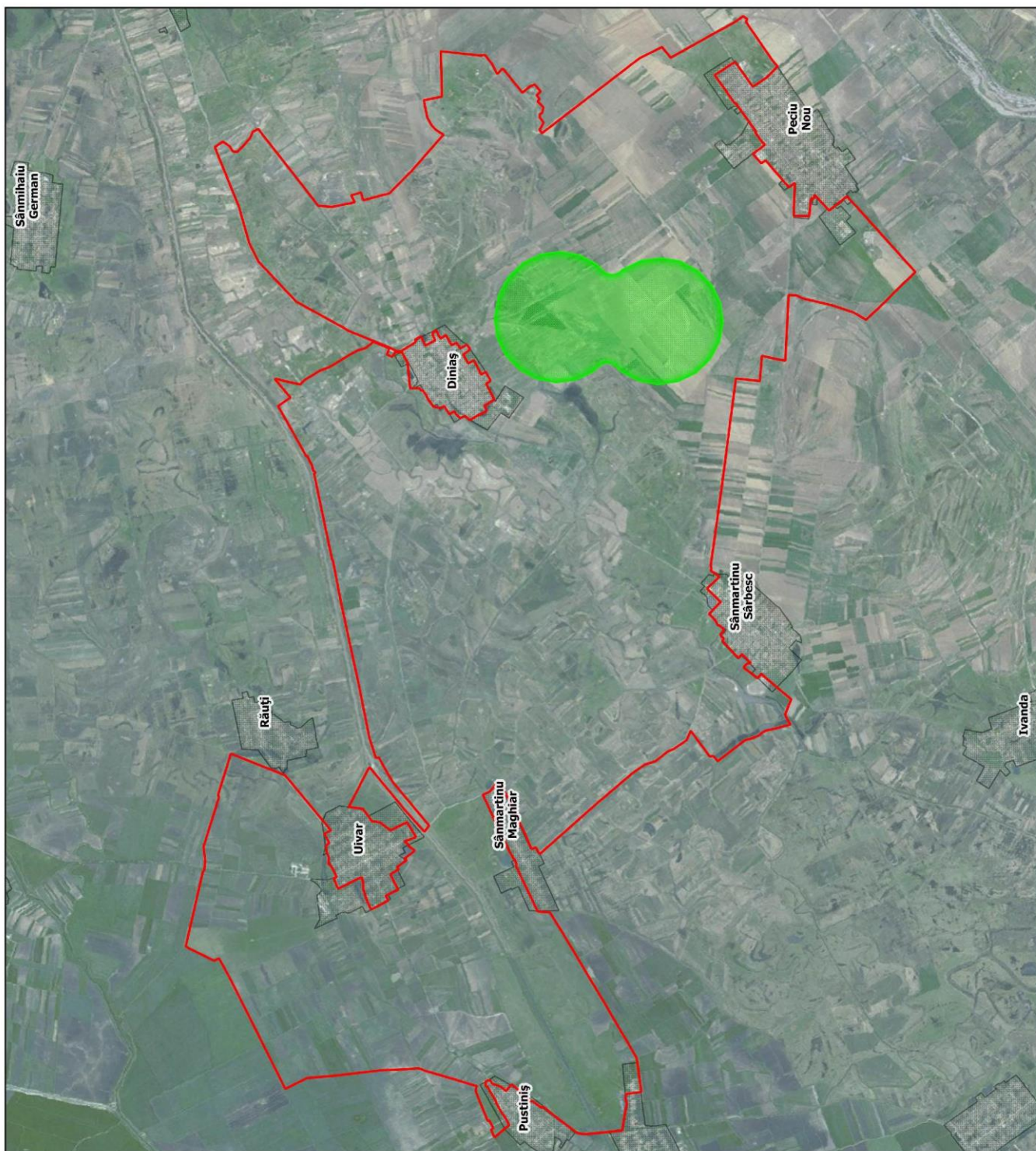
Zona de hrănire

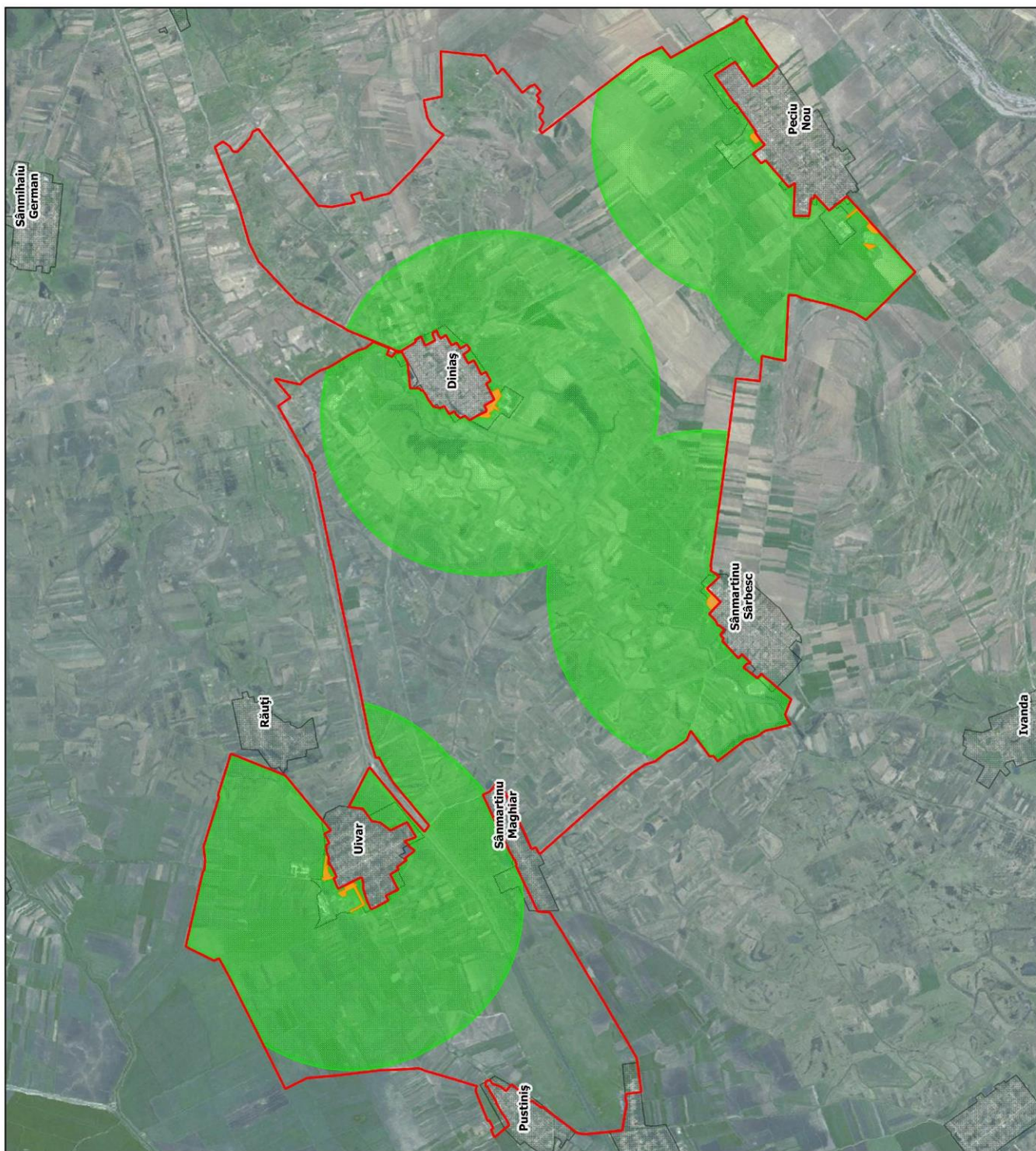
0 1 2 km

Răspândirea speciei *Circus pygargus*

Răspândirea speciei Corvus frugilegus

Legendă

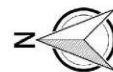
ROS PA0144

Localități

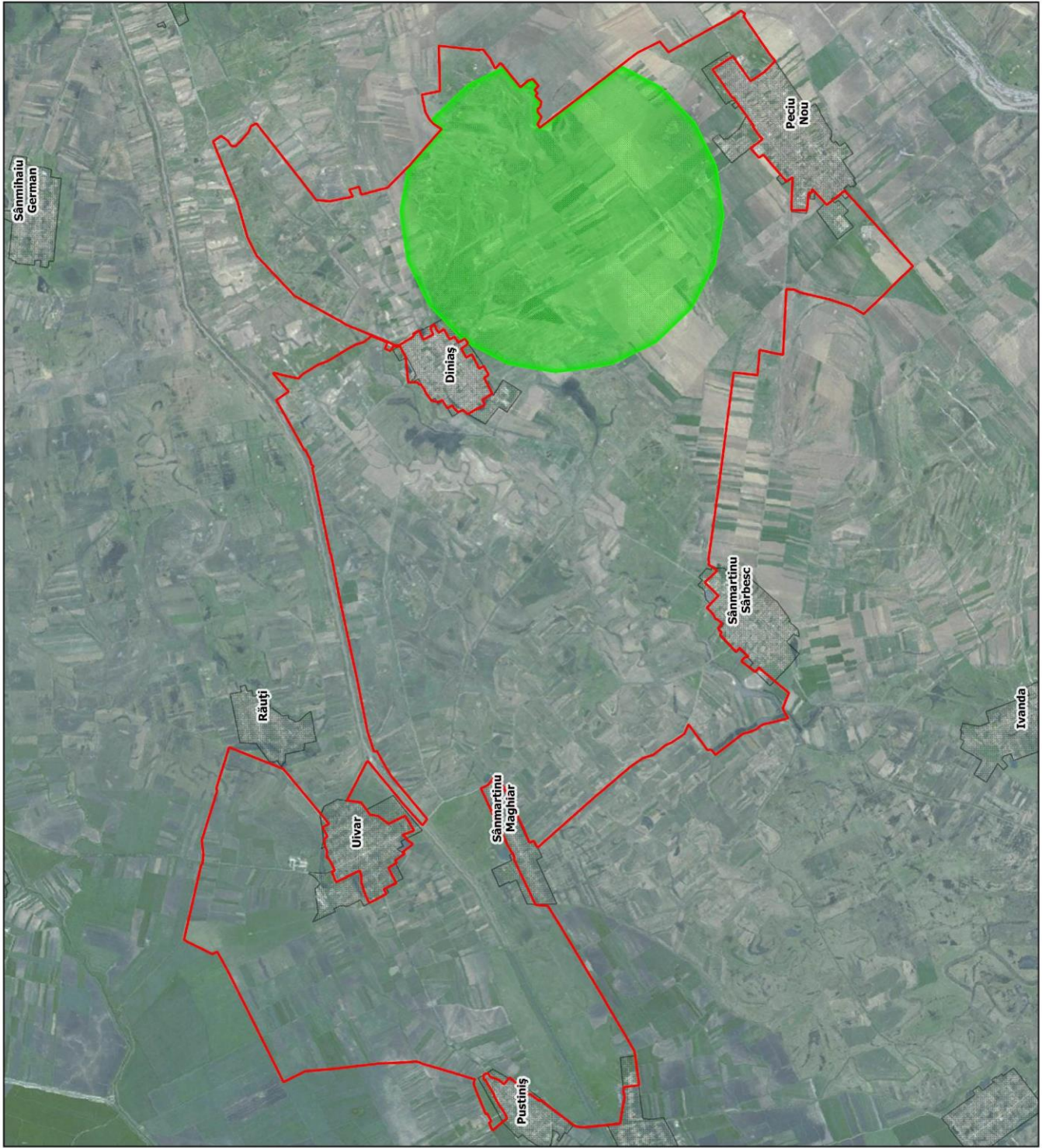
Zona de cuibărit

Zona de hrănire

0 1 2 km

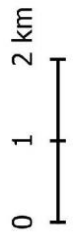

Răspândirea speciei Coracias garrulus

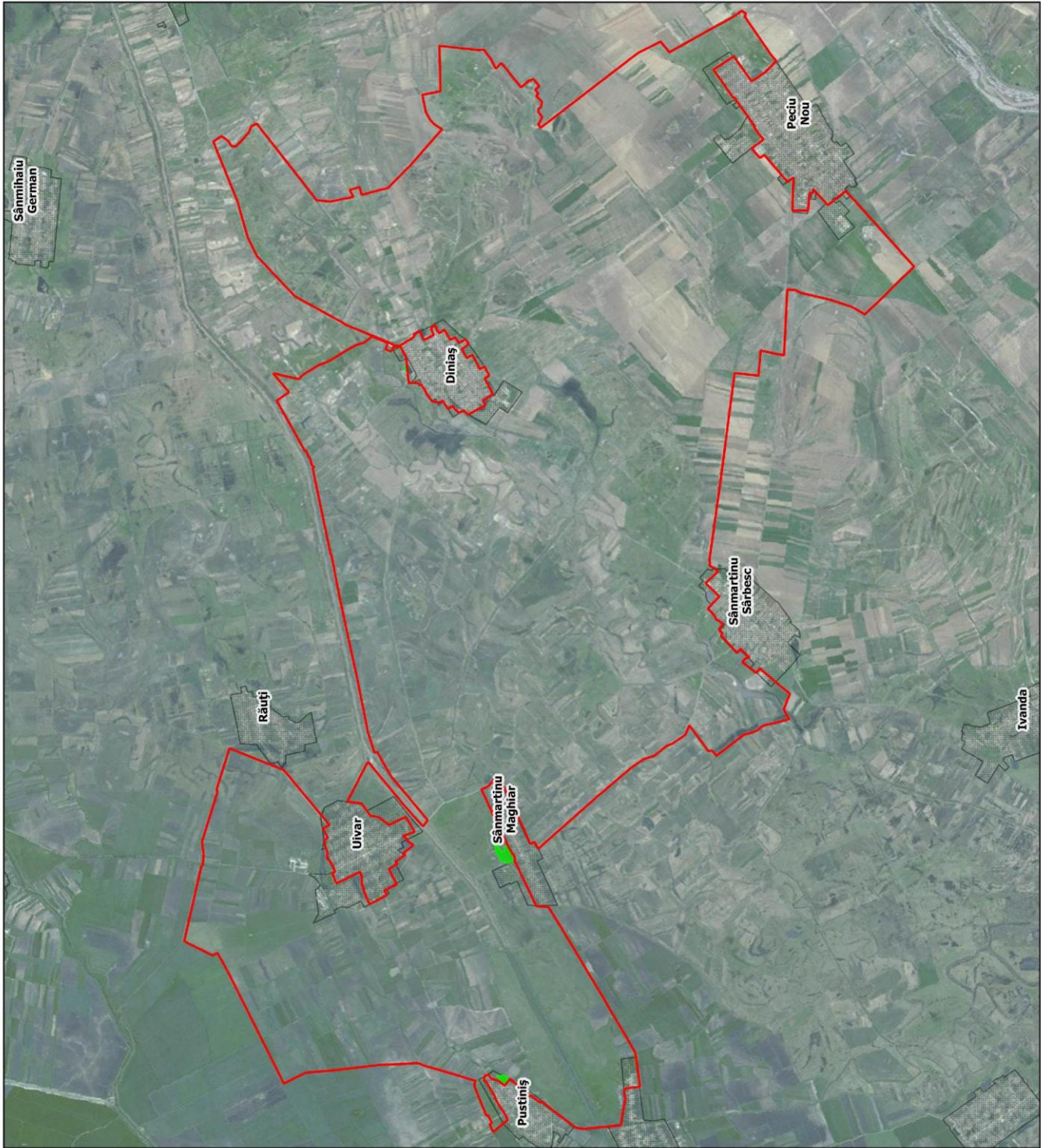

Legendă

- ROSPA0144
- Localități
- Răspândirea potențială

Răspândirea speciei Himantopus himantopus

Legendă

ROS PA0144

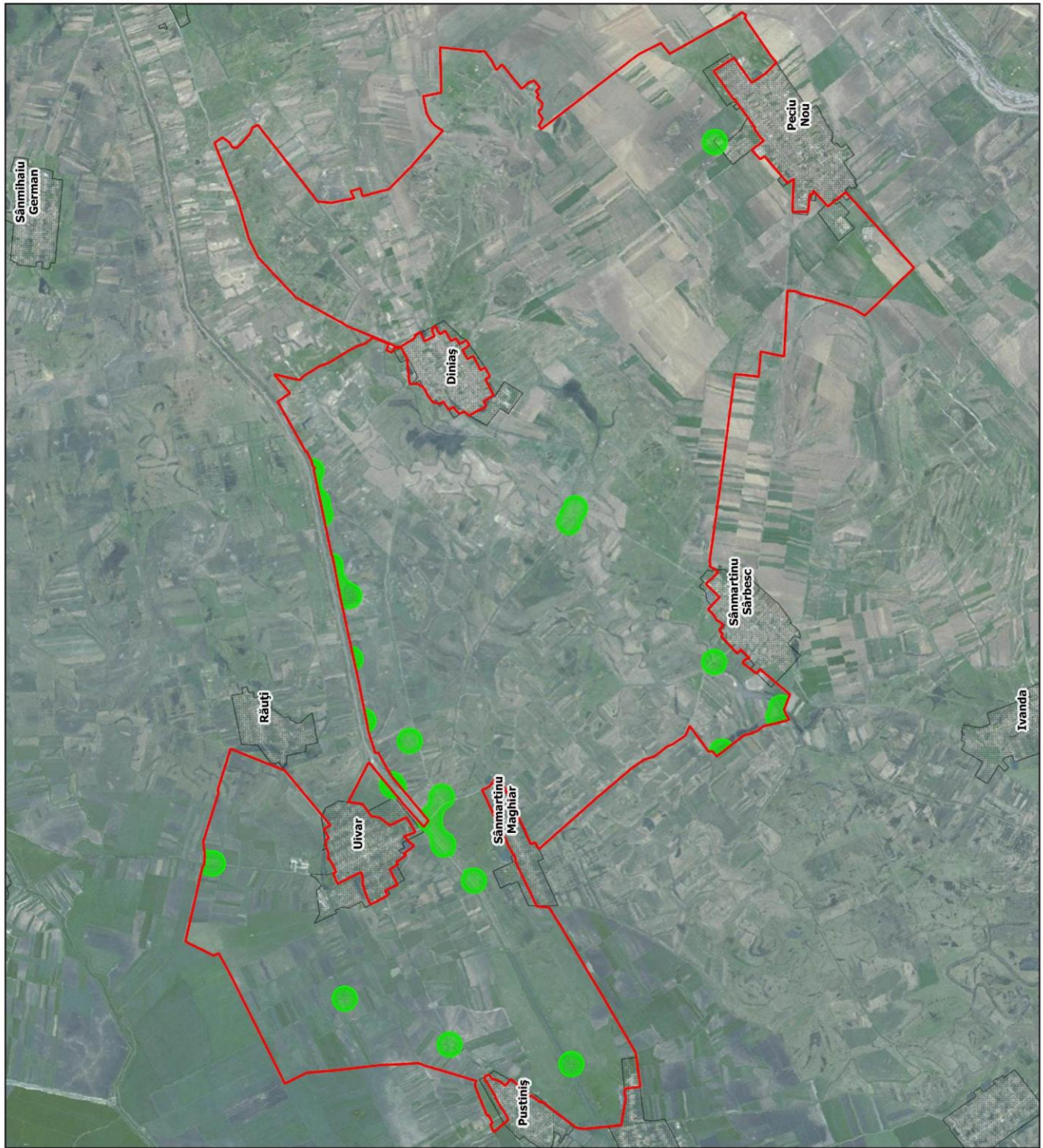
Localități

Răspândirea

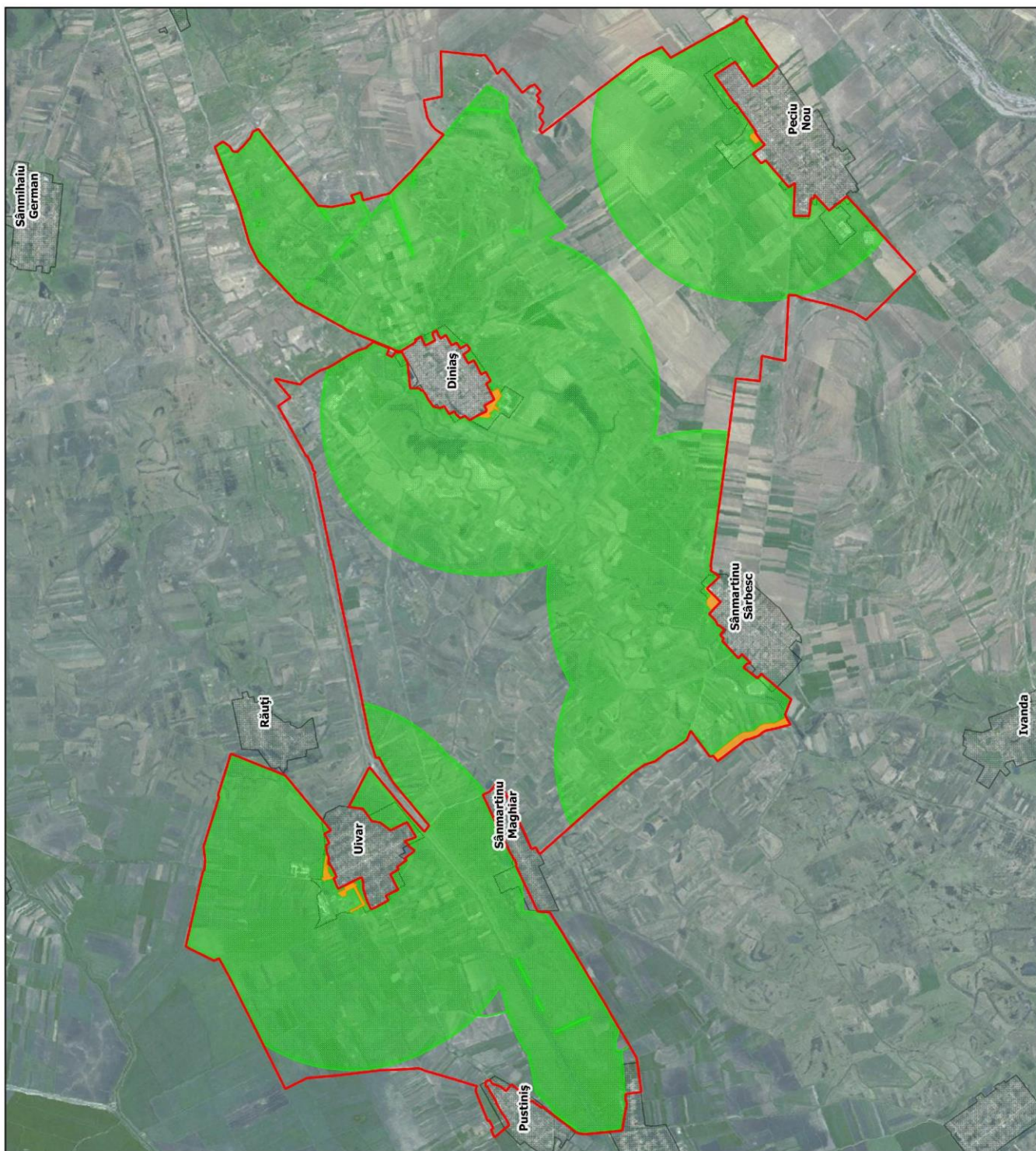
0 1 2 km

Răspândirea speciei
Lanius collurio

Răspândirea speciei *Falco vespertinus*

Legendă

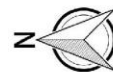
ROS PA0144

Localități

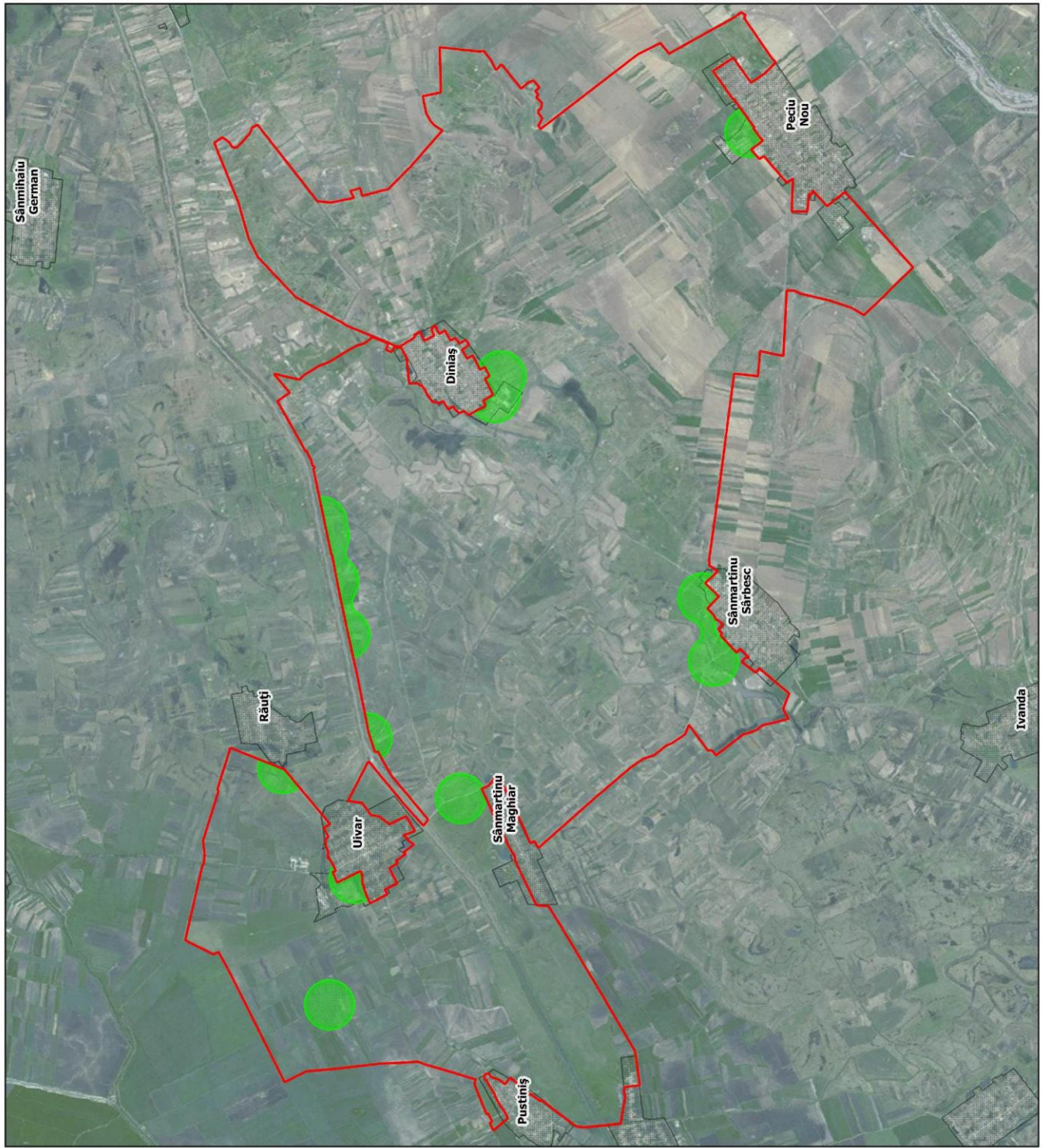
Zona de cuibărit

Zona de hrănire

0 1 2 km

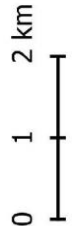

Răspândirea speciei Lanius minor

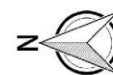

Legendă

- ROSPA0144
- Localități
- Răspândirea

Harta de distribuție a
habitatului 6250* Pajiști
stepice panonice pe
loess

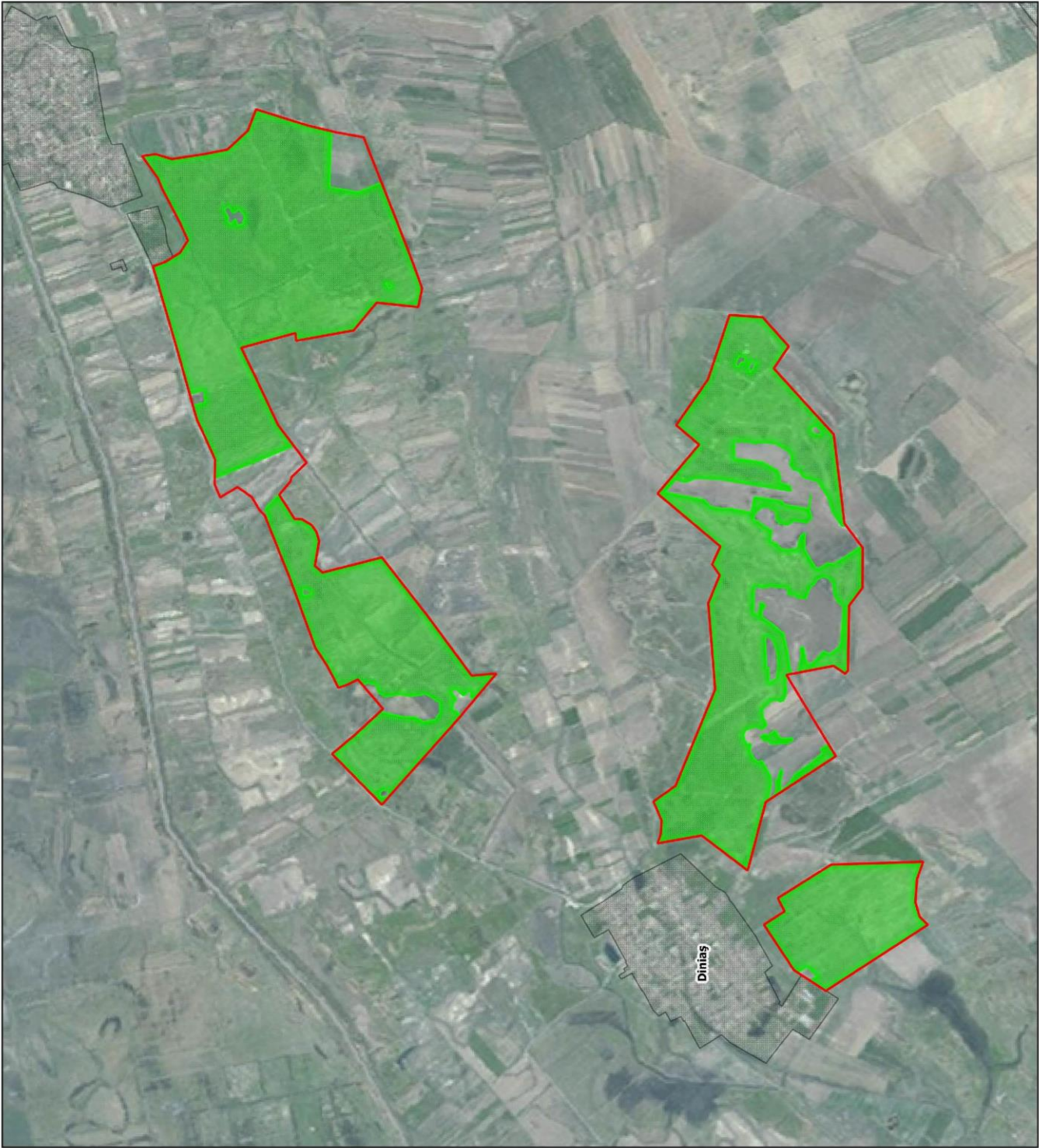
Legendă
□ ROSCI0390
▨ Localități
■ 1530*

0 0.5 1 km

Harta de distribuție a
habitatului 1530* Pajiști
și mlaștini sărăturate
panonice și ponto –
sarmatice

Legendă

□ ROSCI0390

▨ Localități

■ 1530*

0 0.5 1 km

REGULAMENTUL ARIILOR PROTEJATE „UIVAR-DINIAȘ”

CAPITOLUL I
CATEGORIA, ÎNFIINȚAREA, SCOPUL, LIMITELE ARIILOR PROTEJATE
„UIVAR-DINIAȘ”

Art. 1. Categoria de arie protejată:

(1) În data de realizare a prezentului Regulament, zona Uivar-Diniaș, în cele ce urmează: „Aria”, a fost declarată ca Arie protejată, după cum urmează:

- Aria de Protecție Specială Avifaunistică ROSPA0144 Uivar-Diniaș;
- Situl de importanță Comunitară ROSCI0390 Sărăturile Diniaș
- Rezervația naturală de tip pedologic Sărăturile Diniaș.

(2) Prezentul Regulament se referă la toate cele trei categorii de arii naturale protejate. În cuprinsul prezentului regulament, orice referire la una din categoriile de arii naturale protejate menționate la alin (1) va fi făcută cu denumirea „Arie”, indiferent dacă segmentul pe care se suprapun este total sau parțial.

(3) Dacă se face o referire cu privire numai la una dintre categoriile menționate la alin. (1), acest lucru se consemnează prin menționarea explicită a acelei categorii.

Art. 2. Înființare:

- Aria de Protecție Specială Avifaunistică ROSPA0144 Uivar-Diniaș este arie naturală protejată de interes comunitar – categoria arie de protecție specială conform Directivei Consiliului 79/409/CEE, desemnată prin HG 971/2011;
- Situl de importanță Comunitară ROSCI0390 Sărăturile Diniaș este arie naturală protejată de interes comunitar – categoria arie de protecție specială conform Directivei Consiliului 92/43/CEE, desemnată prin Ordinul MMP 2387/2011;
- Hotărârea nr. 19 din 1995 a Consiliului Județean Timiș, Legea nr. 5/2000 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a III-a – zone protejate.

Art. 3. Aria de Protecție Specială Avifaunistică ROSPA0144 Uivar-Diniaș, Situl de importanță Comunitară ROSCI0390 Sărăturile Diniaș respectiv Rezervația naturală Sărăturile Diniaș se află în Regiunea Biogeografică Panonică, în sudul Banatului, Câmpia de Vest. ROSPA0144 respectiv ROSCI0390 de suprapun parțial, la fel și ROSCI0390 respectiv Rezervația naturală, iar limitele ROSPA0144 includ în totalitate suprafața Rezervației naturale.

Coordonatele geografice celor trei situri:

(1) ROSPA0144 Uivar-Diniaș

- longitudine estică: 20° 57' 57”
- latitudine nordică: 45° 38' 5”

(2) ROSCI0390 Sărăturile Diniaș

- longitudine estică: 21° 4' 32”
- latitudine nordică: 45° 40' 50”

(3) Rezervația naturală Sărăturile Diniaș

- longitudine estică: 21° 0' 37”
- latitudine nordică: 45° 38' 25”

Din punct de vedere administrativ Aria se află în Regiunea de Dezvoltare 5 Vest, 100% pe teritoriul județului Timiș, în UAT Otelec - 3%, Peciu Nou - 64%, Sânmihaiu Român - 6%, Uivar - 27% respectiv Cenei și Parța - <1%.

Art. 4. Scopul:

- conservarea speciilor de păsări existente în Arie și a habitatelor specifice ale acestora,

respectiv restabilirea/menținerea statutului favorabil de conservare a acelor specii de păsări pe baza cărora Aria a fost declarată, precum și celor care, pe baza datelor colectate după desemnarea sitului, urmează de a fi introduse ulterior pe lista de specii care necesită protecție în Arie;

- conservarea tipurilor de habitate naturale existente în Arie, respectiv restabilirea/menținerea statutului favorabil de conservare a acelor tipuri de habitate pe baza cărora Aria a fost declarată, precum și celor care, pe baza datelor colectate după desemnarea sitului, urmează de a fi introduse ulterior pe lista de specii care necesită protecție în Arie;
- excluderea și prevenirea acelor activități de exploatare sau utilizare a resurselor naturale, care contravin obiectivelor de conservare, reglementarea activităților tradiționale desfășurate de comunitatea locală;
- asigurarea condițiilor necesare pentru activități educaționale, recreative și de cercetare științifică.

Art. 5. Suprafața:

Suprafața totală a Ariei protejate este 10.402 ha.

Art. 6. Limite:

Limitele Ariei de Protecție Specială Avifaunistică ROSPA0144 Uivar-Diniaș au fost stabilite prin HG 971/2011. Limitele Sitului de importanță Comunitară ROSCI0390 Sărăturile Diniaș au fost stabilite prin Ordinul MMP 2387/2011. Limitele Rezervației naturale de tip pedologic Sărăturile Diniaș au fost stabilite ulterior, pe baza suprafeței stabilite prin Legea nr. 5/2000 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a III-a – zone protejate.

Art. 7. Responsabilitatea administrării Ariei revine Custodelui. În acest scop, Custodele:

- realizează gospodărirea unitară și integrată a Ariei;
- urmărește respectarea Planului de Management;
- organizează și desfășoară activități specifice și supraveghează toate activitățile care se desfășoară pe teritoriul ariei protejate, astfel încât să se asigure îndeplinirea obiectivelor de management ale Ariei, în conformitate cu obiectivele de arie naturală protejată de interes național și comunitar stabilite prin OUG 57/2007, cu modificările și completările ulterioare.

Art. 8. Activitățile Custodelui legate de conservarea biodiversității pot fi realizate în colaborare cu instituții științifice și de învățământ superior, ONG-uri de specialitate și consultanții științifici implicați în program.

Art. 9. Participarea factorilor interesați la managementul Ariei se asigură prin organizarea, de către Custode, a unor întâlniri cu reprezentanții autorităților interesate, dezbateri publice cu membrii comunităților locale, întâlniri cu operatorii economici interesați, „zile deschise” pentru publicul interesat.

CAPITOLUL II

REGLEMENTAREA ACTIVITĂȚILOR ÎN ARIA DE PROTECȚIE SPECIALĂ AVIFAUNISTICĂ ROSPA0144 – UIVAR-DINIAȘ

Accesul și circulația în Arie

Art. 10.

(1) Este interzis accesul și circulația cu mijloace motorizate pe teritoriul Ariei. Prin excepție, accesul public cu mijloace motorizate este permisă:

- pe drumurile publice;
- pe drumurile de exploatare agricole respectiv pe terenurile arabile de către proprietarii/deținătorii de teren agricol și personalului angajat de aceștia pentru cultivarea/întreținerea terenului, cu condiția să dețină împuternicire emisă de proprietarii de teren în acest sens;
- proprietarii/riveranii/angajații fermelor stabilite în mediul agricol;

(2) Excepțiile de la restricția de acces și circulație cu autovehicule vor fi: Custodele, personalul organelor statului cu competențe pe teritoriu -poliție, poliția de frontieră, protecția civilă, autorități locale, autorități de mediu, autorități de gospodărirea apelor, ambulanță etc.-, reprezentanții asociațiilor de vânătoare care gestionează acele fonduri de vânătoare, care se suprapun cu Aria, personalul împuternicit pentru patulări și controale, în cazul în care aceste categorii sunt în exercițiul funcțiunii, pe bază de delegație, persoane care dețin aviz din partea Custodelui în acest sens.

(3) Este interzis accesul și circulația cu mijloace motorizate pe pajiștile de pe teritoriul Ariei.

Art. 11. Este interzisă practicarea de sporturi cu mijloace motorizate.

Activități de silvicultură, vânătoare și pescuit

Art. 12. Se interzice plantarea de specii de arbori exotice în Arie, fără acordul Custodelui.

Art. 13. Împădurirea terenurilor declarate degradate conform legii se va face doar pe suprafețe mai mici de 0,5 ha. Suprafața cumulată a zonelor împădurite să fie de maxim 1ha la 100 ha.

Art. 14. Se interzice tăierea vegetației arboricolă și arbustivă, fără aprobarea prealabilă a Custodelui.

Art. 15. Se interzice strângerea materialului lemnos, atât arbori căzuți la pământ, cât și crengi, din habitatele arboricole din Arie.

Art. 16.

(1) Derularea acțiunilor de vânătoare la ciori de semănătură *Corvus frugilegus* se va face doar între 16 octombrie – 14 februarie, adică în afara perioadelor de cuibărire a speciilor protejate cuibăritoare în coloniile de ciori: vânturel de seară, vânturel roșu, ciuf de pădure, 15 februarie – 15 august, dar și în afara perioadei de aglomerare a vântureilor de seară – 15 august – 15 octombrie. Nu se va face vânătoare în apropierea - <200 m - coloniilor de cuibărit.

(2) Se interzice vânătoarea în zonele umede și în imediata vecinătate ale acestora <200m.

(3) În vederea conservării speciilor de interes cinegetic, gestionarii fondurilor de vânătoare a căror suprafață se suprapune parțial suprafeței Ariei au posibilitatea de a delimita zonele de liniște a faunei cinegetice -zone în care exercitarea vânătorii este interzisă- astfel încât să fie constituite în suprafața Ariei.

(4) Pe fondurile de vânătoare care se suprapun parțial suprafeței Ariei, cotele de recoltă aprobate se realizează pe suprafețele din afara Ariei.

(5) Se interzice popularea cu specii de interes cinegetic exotice a fondurilor de vânătoare din cuprinsul Ariei. Orice activitate de populare cu specii de faună de interes cinegetic se va face cu aprobarea prealabilă a Custodelui.

Art. 17.

(1) Pescuitul sportiv nu se va desfășura în principala perioadă de cuibărit a păsărilor 01

aprilie – 01 august.

(2) Se interzice popularea cu specii de pești exotice a apelor naturale și a canalelor din cuprinsul Ariei. Gestionarii bazinelor amenajate pentru piscicultură vor asigura ca speciile de pești exotice din heleșteie să nu ajungă în apele naturale. Orice activitate de populare cu pește se va face cu aprobarea prealabilă a Custodelui.

Art. 18.

(1) Pentru speciile de animale sălbatice terestre, acvatice și subterane de interes comunitar și care se află sub regim strict de protecție, inclusiv cele prevăzute în anexele OUG 57/2007, cu modificările și completările ulterioare, precum și speciile incluse în lista roșie națională sunt interzise:

- a) orice formă de recoltare, capturare, ucidere, distrugere sau vătămare;
- b) perturbarea intenționată în cursul perioadei de reproducere, de creștere, de hibernare și de migrație;
- c) distrugerea și/sau culegerea cuiburilor și ouălor din natură;
- d) deteriorarea și/sau distrugerea locurilor de reproducere sau odihnă;
- e) deținerea, transportul, comerțul sau schimburile în orice scop fără autorizația autorității de mediu competente.

(2) Faptele ilegale din domeniile vânătorii și pescuitului pot fi constatate și sancționate de către Custode și de către personalul organelor statului cu atribuții în zona Ariei, aceștia fiind împuterniciți în acest sens.

Art. 19. Acțiunile de gospodărire și monitorizare a faunei de interes cinegetic, cele de protecția fondului piscicol și de pescuit de pe toată suprafața Ariei se organizează în comun de către personalul de specialitate al deținătorilor legali și Custode.

Gospodărirea și exploatarea pajiștilor

Art. 20.

(1) Se interzice schimbarea categoriei de folosință a pășunilor și fânețelor. Extinderea intravilanului se va face doar în afara suprafețelor de pajiște. Se interzice amplasarea culturilor energetice pe pajiștile din Arie.

(2) Plantarea de arbori pe pajiști se va face numai cu avizul prealabil al Custodelui.

Art. 21.

(1) Utilizarea pajiștilor de pe teritoriul Ariei este permisă doar în condițiile prevăzute în prezentul Regulament, pe baza unui contract încheiat cu administratorul legal al pășunii după consultarea Custodelui.

(2) Amplasarea de stâne și locuri de târlire se face numai cu avizul Custodelui.

Art. 22. Gospodărirea pajiștilor se supune următoarelor reglementări:

- a) se va asigura un management activ al pajiștilor prin pășunat și/sau cosit;
- b) se va menține suprafața actuală a Habitatului 1530*;
- c) terenurile nu vor fi arate, discuite, scarificate;
- d) se vor menține bălțile temporare de pe pajiști. Nu se vor face lucrări de drenare a acestora;
- e) se va menține compoziția naturală a pajiștilor prin menținerea nivelului actual al pânzei de apă freatică;
- f) supraînsămânțarea pajiștilor se va face doar cu specii autohtone, cu semințiș cules de pe pajiștea care urmează a fi supraînsămânțat sau de pe altă pajiște din sit, și fără lucrări de pregătire a terenului: arat, discuit, greblat etc.;
- g) se va menține un nivel de încărcare a pajiștilor între 0,3 și 1 Unitate Vită Mare;
- h) pășunatul animalelor domestice pe pajiști se va face doar în perioada 20 aprilie – 10

- noiembrie;
- i) se va menține vegetația lemnoasă arborescentă și arbustivă existentă astfel încât, să se asigure un procent de acoperire cu vegetație lemnoasă arborescentă de 0,5% – 1% și arbustivă de 0,5% – 1% , din suprafața fiecărui trup de pajiște;
  - j) îndepărtarea vegetației uscate de pe pajiști se va face doar prin cosit și adunat. Nu se permite incendierea;
  - k) nu se admite utilizarea pesticidelor pe pajiști;
  - l) se vor folosi maxim 3 câini ciobănești la fiecare stână. Portul jujeului regulamentar este obligatoriu;
  - m) scoaterea ovinelor la mișcare pe timpul iernii, 01 noiembrie – 01 martie, se va face doar pe o suprafață delimitată corespunzător și declarată la primărie, care să nu ocupe mai mult de 15% din suprafața trupului de pășune, și care se va schimba anual;
  - n) se vor utiliza dispozitive de avertizare a faunei, în timpul cositului cu utilaje.

Art. 23. Custodele monitorizează activitatea de pășunat în Arie pentru stabilirea impactului acestei activități asupra florei și faunei din Arie și pentru stabilirea unor eventuale restricții în zonele afectate.

Cultivarea terenurilor arabile

Art. 24. Este interzisă cultivarea sub orice formă a organismelor modificate genetic pe întreg teritoriul Ariei și la o distanță de 15 km de la limitele acesteia.

Art. 25. Cultivarea terenurilor arabile se supune următoarelor reglementări:

- a) se va menține vegetația lemnoasă arborescentă și arbustivă de pe terenurile agricole din Arie;
- b) îndepărtarea vegetației uscate de pe terenurile arabile, se va face doar prin cosit și adunat. Nu se permite incendierea;
- c) utilizarea substanțelor chimice în agricultură se va face doar în condițiile și cantitățile specificate de producător;
- d) nu se permite folosirea rodenticidelor pe suprafețele agricole din Arie;
- e) se vor utiliza dispozitive de avertizare a faunei în timpul cositului și recoltatului cu utilaje.

Cercetare științifică

Art. 26. Cercetarea științifică în Arie va fi orientată, pe cât posibil, spre realizarea scopului primordial, cel de conservare a biodiversității și a peisajului de pe teritoriul Ariei.

Art. 27. În baza rezultatelor subiectelor de cercetare desfășurate în Arie, Custodele propune măsurile de conservare ce se impun pentru realizarea obiectivelor Ariei.

Art. 28. Activitatea de cercetare științifică pe teritoriul Ariei se desfășoară cu avizul Custodelui, care din urmă sprijină logistic, la solicitare și în măsura posibilităților, activitatea de cercetare. La finalizarea cercetărilor titularii temelor de cercetare vor pune la dispoziția Custodelui un raport de cercetare.

Art. 29. În cazul subiectelor de cercetare care necesită date/informații privind Aria, furnizate de Custode, se va încheia un contract cu cei care derulează tema, contract care să asigure accesul Custodelui la rezultate în vederea utilizării lor în activitatea de management a Ariei. Clauzele contractului se stabilesc de comun acord de către părți. Dreptul asupra utilizării rezultatelor se stabilește prin contract.

Art. 30. Rezultatele de cercetare și de monitorizare a speciilor și habitatelor de interes național și comunitar, precum și de cartare a habitatelor și de distribuție a speciilor se vor transmite autorității locale de protecția mediului pentru actualizarea periodică a bazelor de date în vederea îmbunătățirii sistemului-suport de asistare a deciziilor în domeniul ariilor naturale protejate și de raportare la instituțiile naționale și internaționale.

Turism, reguli de vizitare

Art. 31. În Arie sunt permise activități de turism și de educație ecologică, cu respectarea regulilor de vizitare, potrivit prezentului Regulament.

Art. 32. Camparea pe teritoriul Ariei se reglementează astfel:

(1) Camparea este permisă doar în locurile amenajate și marcate în acest sens, avizate de Custode;

(2) Camparea în afara perimetrelor permise se poate face numai în următoarele situații:

a) de personalul Custodelui;

b) pentru activități de cercetare, cu aprobarea Custodelui;

c) pentru voluntarii care lucrează pe teritoriul Ariei cu aprobarea Custodelui, în situația în care sarcinile primite o impun.

Art. 33. Organizarea de competiții și manifestările de grup de orice fel, cursuri care presupun accesul pe teren în zona ariei naturale protejate și în tabere se face numai cu avizul Custodelui.

Art. 34. Deșeurile rezultate din activitățile de turism și/sau vizitare a Ariei se evacuează de pe teritoriul Ariei, urmând a fi depuse la stațiile sau punctele de colectare autorizate.

Art. 35. Accesul câinilor în Arie este permis doar în condițiile în care câinii sunt ținută permanent în lesă. Pentru fiecare câine, stăpânii trebuie să prezinte toate actele de dovadă a vaccinării. Excepție fac câinii însoțitori și de pază, folosiți de cei care pășunează cu animale, respectiv patrulele organizate cu scop de pază care pot utiliza în acțiunile lor câini utilitari.

Art. 36. Perturbarea liniștii în Arie prin orice fel de mijloace acustice sau vizuale, precum strigăte, pocnitori, folosirea de echipamente audio, reflectoare, etc., este strict interzisă.

Art. 37. Aprinderea focului pe teritoriul Ariei se reglementează astfel:

(1) focurile de tabără sunt permise doar în vetrele special amenajate în acest scop în perimetrele permise pentru campare, cu lemn de foc asigurat de administratorii locului de campare sau prin utilizarea lemnului adus de turiști. Se vor respecta normele de prevenire și stingere a incendiilor.

(2) sunt strict interzise adunatul și defrișarea vegetației lemnoase de orice fel pentru facerea focului.

Protecția factorilor de mediu

Art. 38. Regimul deșeurilor pe teritoriul Ariei se reglementează astfel:

(1) este interzisă abandonarea deșeurilor de orice fel pe teritoriul Ariei.

(2) gestionarii locurilor de campare pentru care se percepe taxă de campare au responsabilitatea depozitării temporare a deșeurilor cu respectarea condițiilor legale, astfel încât să nu existe posibilitate de acces pentru câini și animale sălbatice.

(3) gestionarii fondului piscicol de pe teritoriul Ariei, care primesc pescari sportivi, au responsabilitatea depozitării temporare a deșeurilor și transportării acestora la punctele legale de colectare a deșeurilor.

(4) autoritatea publică locală de pe raza Ariei are responsabilitatea asigurării colectării

și transportului deșeurilor menajere de pe teritoriul lor administrativ la punctele legale de colectare a deșeurilor.

(5) autoritatea publică locală de pe raza Ariei are responsabilitatea de a desființa depozitele ilegale de deșeuri aflate pe teritoriul lor administrativ.

(6) deținătorii cu orice titlu a terenurilor din cuprinsul Ariei au obligația de a asigura luarea măsurilor de salubritate/curățare a terenurilor.

Art. 39.

(1) Se interzice tăierea, incendierea, distrugerea sau degradarea prin orice mijloace a vegetației naturale.

(2) Se interzice tăierea, ruperea sau scoaterea din rădăcini a arborilor, puiștilor sau lăstarilor, precum și însușirea celor ruși sau doborâți de fenomene naturale sau de către alte persoane.

(3) Se va menține vegetația forestieră existentă, de-a lungul canalelor.

Art. 40. Se interzice distrugerea, degradarea, respectiv colectarea în orice scop, fără acordul Custodelui, a ciupercilor, plantelor, animalelor și a oricăror eșantioane de origine naturală de orice fel din Arie.

Art. 41. Colectarea de specii de floră, faună sălbatică și a oricăror eșantioane de origine naturală se poate face doar cu acordul scris al Custodelui.

Art. 42. Este strict interzisă distrugerea sau degradarea panourilor informative și indicatoare, precum și a plăcilor, stâlpilor sau a semnelor de marcaj.

Art. 43. Este interzis spălatul vehiculelor, rufelor, recipientelor etc., precum și utilizarea de detergenți în apele din interiorul Ariei.

Art. 44. Este interzisă deversarea oricăror substanțe, ape uzate, nămoluri în apele din cuprinsul Ariei, fără a fi procesate conform legilor în vigoare.

Art. 45. Exploatarea lutului și a argilei se va realiza numai de către membrii comunităților locale, în locurile desemnate de Custode.

Art. 46. Lucrările de întreținere a canalelor de desecare se vor face eșalonat, cel mult 30% din canale la fiecare 5 ani.

Art. 47. Se mențin zonele de stufăriș/păpuriș existente, mai puțin celor care constituie invazive în dauna Habitatului 1530*. Se interzice incendierea acestora.

Art. 48. Nu vor fi realizate lucrări hidrotehnice și de îmbunătățiri funciare care să ducă la scăderea nivelului apei din bălți, lacuri și canale.

Art. 49. Lucrările de întreținere ce presupun demontarea cuiburilor de barză albă din localitățile limitrofe respectiv din interiorul sitului, se vor face doar în afara perioadei de cuibărit 20 august - 15 martie.

Construcții

Art. 50. Pe teritoriul Ariei, realizarea de orice construcții permanente, se va face doar după obținerea actelor de reglementare privind protecția mediului. Documentația se avizează de către Custode.

Art. 51. Construirea de noi drumuri și/sau poduri, respectiv modernizarea drumurilor existente în Arie, se va face doar după obținerea actelor de reglementare privind protecția mediului. Documentația se avizează de către Custode.

Finanțarea activităților

Art. 52. Finanțarea activităților Custodelui se poate asigura din fonduri provenite:

- (1) din bugetul de stat sau al autorităților locale;
- (2) din activități proprii și din amenzi;
- (3) din proiecte de finanțare elaborate de Custode sau în colaborare cu alte organizații/instituții și finanțate prin programe locale, naționale sau internaționale;
- (4) din subvenții, donații, sponsorizări, contribuții, legate.

Procedura de emitere a avizelor și adeverințelor

Art. 53. Toate activitățile, proiectele, planurile și programele, care vizează Aria sau obiective din și din vecinătatea Ariei se supun avizării Custodelui.

Art. 54. Avizarea se realizează în conformitate cu legislația în vigoare.

Art. 55. În vederea luării unor decizii cât mai corecte, Custodele poate solicita și alte documente, studii de specialitate, planuri precise de amplasare, care să furnizeze informații suplimentare privind impactul posibil asupra factorilor de mediu din Arie, în conformitate prevederile legislative.

Art. 56.

- (1) Emiterea avizului se realizează de către Custode în termen de maximum 30 de zile de la depunerea completă a documentației solicitate.
- (2) Pentru documentațiile incomplete, procedura de avizare se suspendă.

Art. 57. În cadrul procedurii de avizare se emite:

- (1) Aviz favorabil -pozitiv-, în cazul în care activitățile/proiectele/planurile/ programele supuse avizării sunt considerate de Custode că nu au un impact negativ semnificativ asupra integrității Ariei, asupra stării de conservare a habitatelor sau speciilor care fac obiectul protecției, sau asupra factorilor biotici și abiotici care asigură suport comunităților de viețuitoare; pentru anumite activități care dăunează în orice fel speciilor și habitatelor cheie, se pot percepe măsuri de compensare, precizate de Custode.
- (2) Aviz favorabil -pozitiv- cu condiții, în cazul în care activitățile/proiectele/planurile/ programele supuse avizării sunt considerate de Custode că ar putea avea un impact negativ semnificativ asupra integrității Ariei, asupra stării de conservare a habitatelor sau speciilor care fac obiectul protecției, sau asupra factorilor biotici și abiotici care asigură suport comunităților de viețuitoare, însă care se pot evita/reduce considerabil prin aplicarea unor măsuri, specificate de Custode.
- (3) Aviz nefavorabil -negativ-, în cazul în care activitățile/proiectele/planurile/ programele supuse avizării sunt considerate de Custode că pot avea un impact negativ semnificativ asupra integrității Ariei, asupra stării de conservare a habitatelor sau speciilor care fac obiectul protecției, sau asupra factorilor biotici și abiotici care asigură suport comunităților de viețuitoare.

CAPITOLUL III SANCTIUNI

Art. 58. Încălcarea dispozițiilor prezentului regulament atrage, după caz, răspunderea contravențională, penală, materială sau civilă conform legislației în vigoare.

Art. 59. Încălcarea prevederilor din prezentul regulament constituie contravenție dacă faptele nu au fost săvârșite astfel încât potrivit legii penale, să constituie infracțiuni.

Art. 60. Indiferent de natura răspunderii, urmările prejudiciilor aduse mediului prin încălcarea prezentului Regulament vor fi înlăturate de făptaș, indiferent de culpă, restabilind condițiile anterioare producerii prejudiciului. Costurile pentru repararea prejudiciului vor fi suportate de autorul prejudiciului, în conformitate cu principiul „poluatorul plătește”.

Art. 61. Cuantumul amenzilor este cea stabilită prin legislația specifică privind protecția mediului, respectiv privind regimul ariilor naturale protejate în vigoare.

Art. 62.

(1) Încălcarea prevederilor legale, altele decât cele sancționate conform cu legislația specifică privind protecția mediului, respectiv privind regimul ariilor naturale protejate, se sancționează potrivit dispozițiilor legale în vigoare, de către persoanele împuternicite prin alte acte normative specifice.

(2) Sancțiunile stabilite pentru încălcarea prezentului Regulament se pot aplica atât persoanelor fizice cât și persoanelor juridice.

Art. 63. Contravenientul poate achita pe loc sau în termen de cel mult 48 de ore de la data încheierii procesului verbal jumătate din minimul amenzii.

Art. 64. Prevederile articolului precedent se completează cu dispozițiile Ordonanței nr. 2 din 12 iulie 2001 aprobată și modificată prin Legea nr.180/2002 privind regimul juridic al contravențiilor.

Art. 65. Aplicarea prezentului Regulament se face de către Custode și de către personalul organelor statului cu competențe în zonă.

Art. 66. Actele de constatare a contravențiilor întocmite de agenții constatatori din cadrul autorităților prevăzute la articolul precedent sunt acte procedurale, potrivit reglementărilor legale, cu toate efectele prevăzute de legislația în vigoare.

CAPITOLUL IV DISPOZIȚII FINALE

Art. 67. Personalul Custodelui, împuternicit cu legitimație de control, are dreptul de acces nelimitat pe terenurile din cuprinsul Ariei, indiferent de forma de proprietate.

Art. 68. Orice persoană fizică sau juridică are obligația de a furniza informațiile și datele solicitate de Custode, pentru a asigura gospodărirea eficientă a Ariei.

Art. 69. Orice persoană fizică sau juridică are obligația de a asista personalul Custodelui în activitatea de verificare și control și a facilita controlul activităților ai căror titulari sunt, precum și prelevarea de probe.

Art. 70. Orice persoană fizică sau juridică are obligația să se legitimeze la solicitarea expresă

a personalului de inspecție și control al Custodelui.

Art. 71. Custodele are obligația de a alimenta bazele de date ținute de autoritățile pentru protecția mediului în vederea îmbunătățirii sistemului suport de asistare a deciziilor în domeniul ariilor naturale protejate și de raportare la instituțiile naționale și internaționale.

Art. 72. Custodele are obligația să prezinte anual la autoritatea responsabilă de protecția mediului în raport corect și complet privind starea ariei naturale protejate, modul de gestionare a eventualelor probleme apărute și acțiunile întreprinse în baza planului de management, precum și situația realizării obligațiilor asumate.

Art. 73. În cazul producerii de fenomene de forță majoră -inundații, incendii, calamități, epizootii, focare de infecții etc.- instituțiile abilitate intervin conform prevederilor legale, cu obligativitatea înștiințării Custodelui, care va participa la acțiunile de alertare și mobilizare în vederea prevenirii și eliminării efectelor unor asemenea evenimente.

Art. 74. Aria și zonele de protecție vor fi evidențiate în mod obligatoriu în planurile naționale, zonale și locale de amenajare a teritoriului și de urbanism.

Art. 75. Autoritățile publice locale au responsabilitatea de a evidenția limitele Ariei în planurile urbanistice ale localității.

Art. 76. Prezentul Regulament poate fi modificat de către autoritatea publică centrală pentru protecția mediului, la propunerea Custodelui.